

Ruimtelijk Horecabeleid Grou

Gemeente Boarnsterhim 2011

Inhoudsopgave Ruimtelijk Horecabeleid Grou

Inleiding Ruimtelijk Horecabeleid Grou	3
Deel A Ruimtelijk Horecabeleid Grou	5
Inleiding	5
Geldend beleid	6
Horecanota 2000	6
Centrumvisie 2005.....	6
Detailhandelsstructuurvisie Grou	6
Bestemmingsplan Grou-Kom	8
Systematiek ruimtelijk horecabeleid: zonering	9
Toepassingsgebied (de schil)	9
Kerngebied Horeca	10
Randgebied Horeca	11
Ontwikkelingsmogelijkheden Horeca	12
Categorisering	12
Afwegingscriteria	17
Maximalisering	17
Deel B Achtergrondinformatie en argumentatie	20
I Analyse Horeca Grou.....	21
II Trends en ontwikkelingen.....	32
III Ruimtelijke en functionele aspecten	37
IV Verschillen in categorie-indeling	41

Bijlage: aanbevelingsbrief F. de Haan 19 januari 2010

Inleiding Ruimtelijk Horecabeleid Grou

"Grou is het watersportdorp bij uitstek. Qua ligging aan het Pikmeer, de Ee en vlakbij de Oude Venen¹. Alles klopt, Grou heeft fantastische voorwaarden", aldus Foppe de Haan in de aanbevelingsbrief voor het zeilcentrum op 19 januari 2010.

Grou is één van de belangrijkste watersportkernen in Fryslân, met de potentie om uit te groeien tot de parel van Fryslân. Je kan Grou zien als een product, een toeristisch recreatief product met vele ingrediënten, waarvan watersport er een is. Andere ingrediënten zijn onder meer de cultuurhistorische kern, de verblijfsrecreatie, de evenementen, de fiets- en wandelmogelijkheden, het winkelaanbod en de horeca. Het totaal van al deze ingrediënten is het recreatieve concept Grou. Je kan de metafoer van een recreatiepark loslaten op Grou. Veel landelijke ketens van recreatieparken bieden zoveel binnen de grenzen van het park aan, dat de bezoekers het park nauwelijks verlaten. Dat is een ambitie die te hoog gegrepen is voor Grou, maar het streven om gasten langer te vermaken is haalbaar.

Voor deze notitie is het aspect horeca uitgelicht. Van invloed op de vraag naar horeca zijn de eigen inwoners en het verzorgingsgebied, de evenementen, de duur van het seizoen en het aanbod van verblijfsrecreatie, activiteiten en voorzieningen.

Grou heeft veel sterke punten en vooral de combinatie van deze punten is sterk: de ligging, bereikbaarheid, winkelvoorzieningen, natuur en landschap en een goed imago. De kleinschaligheid en het historische centrum zorgen voor een aangename atmosfeer. Kortom: de uitgangspositie en de voorwaarden zijn goed. Veel sterke punten zijn op zich niet uniek. Plaatsen als Heeg, Woudsend en Langweer bezitten ook veel van deze sterke punten. Op zich is dat niet erg, want een watersporter wil zich verplaatsen, dus dat kan van de ene fraaie plaats naar de andere. Het product Grou moet echter wel in staat blijven om voldoende aantrekkingskracht en aandacht te behouden².

Een van de prioriteiten hiervoor is de versterking van het waterfront Grou. De voorzieningen voor de watersporter moeten optimaal zijn. Er is een goede kwaliteitsslag gemaakt, door de uitvoering van deelprojecten zoals de herinrichting van de Blikpôle waar de schiphuizen zijn verwijderd en een strandje met speelvoorzieningen en wandelpad is aangelegd. Dit wandelpad is uitgevoerd in steigerplanken en vormt een (houten) lint vanaf de nieuwe strekdam bij de Blikpôle langs de Meersweg naar het Theehuis, waar het lint op dit moment ophoudt. Voor toeristen en recreanten is het van belang dat de sanitaire voorzieningen aanzienlijk worden verbeterd. Daar wordt op dit moment, bij de afronding van het project Waterfront, een hoge prioriteit aan toegekend.

Door "Grou Breed" wordt gewerkt aan het programma "Gastvrij Grou", om Grou nog beter te positioneren, de marketing en promotie eenduidiger te laten plaatsvinden, ondernemers anders naar de eigen zaak te laten kijken en het begrip "gastvrij" beter in te vullen. Een van de resultaten van deze inspanningen is de "Grouster Skûtsjewike, die in 2011 voor het eerst, voorafgaand aan het Skûtsjesilen georganiseerd is.

¹ Redactioneel: De Alde Feanen

² Bouwstenen voor een toeristisch recreatieve strategie voor Grou, De Bovenkamer van Nederland november 2003

In 2009 is de Hoofdstraat, de winkelstraat van Grou, voorzien van nieuwe bestrating en bijpassend straatmeubilair met het thema "nautisch klassiek". Bij de keuze voor de materialen is er rekening mee gehouden dat de bestrating als het ware uitgerold kan worden naar het Halbertsma's plein en de Doorbraak, waarbij in het profiel meer ruimte wordt geboden voor verblijfsgebied en de auto hierdoor een meer ondergeschikte rol krijgt.

Om duidelijkheid en gunstige voorwaarden voor de middenstand te creëren is in januari 2010 de Detailhandelsstructuurvisie Grou vastgesteld door de gemeenteraad. Omdat het horecabeleid van Grou al 10 jaar oud is en tijdens de bestemmingsplanprocedure Grou-Kom in 2010 hierover een aantal reacties zijn ingekomen, is door het college besloten ook dit beleid te actualiseren. Zo worden vele ingrediënten en randvoorwaarden van het product Grou ververst om voldoende aantrekkingskracht te blijven houden en bij voorkeur te vergroten.

Het ruimtelijk horecabeleid bestaat uit twee delen. Deel A bevat het ruimtelijk horecabeleid Grou, gefundeerd op de analyse en de trends en ontwikkelingen in de Horeca. Deel B van deze notitie bevat de achtergrondinformatie en de argumentatie van de beleidskeuzes, waaronder een cijfermatige analyse van het huidige horecabestand in de gemeente Boarnsterhim en in Grou in vergelijking tot andere gemeenten en watersportkernen. Deze analyse is uitsluitend van conclusies voorzien. Verder wordt ingegaan op trends en ontwikkelingen in de horecabranche en op het gebied van recreatie en toerisme. Als laatste wordt ingegaan op de ruimtelijke en functionele aspecten.

Van belang is dat Grou zich positief onderscheidt ten opzichte van andere watersportkernen. In de kaders die in deze notitie geplaatst zijn, staat achtergrondinformatie en worden voorbeelden genoemd om onderscheidend en innoverend te werk te gaan als inspiratiebron voor lopende en toekomstige ontwikkelingen, de lokale (horeca)ondernemers van Grou en de Gemeente Boarnsterhim.

Grou - bezoekersmotief

"Dagrecreanten uit Grou vinden uitgaan / uit eten belangrijker dan dagrecreanten uit overige locaties. Daarnaast zien verblijfsrecreanten uit Terherne, Grou en Akkrum meren, plassen en kanalen vaker als belangrijk bezoekersmotief dan verblijfsrecreanten uit de overige locaties. Aangezien men in Grou vaker drukte en gezelligheid en meren, plassen en kanalen als bezoekersmotief heeft dan in de overige locaties, is het aan te bevelen om Grou verder als bruisend centrum voor watersport te ontwikkelen en bij de overige locaties de rust te handhaven. Bij promotie voor Grou moeten de drukte, gezelligheid, watersportmogelijkheden, horeca en het uitgaan centraal staan, terwijl bij de overige locaties rust, ruimte, natuur, cultuur etc. kernwoorden moeten zijn.

De centrale functie van Grou kan versterkt worden door hoogwaardige horeca. Hierbij kan gedacht worden aan eetgelegenheden en andere vormen van horeca die voor weinig tot geen (geluids)-overlast zorgen. Een aanbeveling is om in Grou een centrum te maken waarbij watersport en uitgaan centraal staan."

Uit: Toeristenmonitor Boarnsterhim (ISM, 2006)

Deel A Ruimtelijk Horecabeleid Grou

Inleiding

Het college van de Gemeente Boarnsterhim heeft besloten het huidige ruimtelijke beleid voor horeca in Grou te actualiseren. Hierbij is de keuze gemaakt om het conserverende bestemmingsplan Grou-Kom niet te belasten met een mogelijke discussie over dit onderwerp, gezien het belang het bestemmingsplan zo spoedig mogelijk vast te stellen, vanwege het beschermde dorpsgezicht van Grou.

Het college van Burgemeester en wethouders heeft op 26 oktober 2010 het projectplan en de projectopdracht vastgesteld met hierin omschreven het proces om te komen tot actueel ruimtelijk horecabeleid voor Grou. De gemeente wil hierin randvoorwaarden stellen waarbinnen horeca in Grou zich kan ontwikkelen. Binnen het te stellen ruimtelijke kader wordt een beheerste ontwikkeling van de horeca mogelijk en wil de gemeente aan de markt mogelijkheden bieden om het ruimtelijk economisch perspectief van de horeca beter te benutten. Door in overweging te nemen wat de positionering van Grou is dan wel zou moeten worden, kunnen de randvoorwaarden afgewogen worden ten aanzien van de positionering. Zo ontstaat een focus waarbinnen ontwikkelingen kunnen plaatsvinden.

De gemeente heeft een geldende Horecanota Grou die in 2000 is opgesteld. De doelstelling van deze beleidsnotitie is een aantrekkelijk leefklimaat in Grou, onder meer gerealiseerd door de vestiging van kwalitatief goede en diverse horeca met minimale overlast voor de andere functies in het centrum. Deze beleidsnotitie betrof een lichte versoepeling van de in 1996 vastgestelde horecastop, met enkel uitbreidingsmogelijkheden voor bestaande horecabedrijven.

Het beleid uit 2000 heeft als input gediend voor het bestemmingsplan Grou-Kom, welke op 11 mei 2010 door de gemeenteraad is vastgesteld en inmiddels onherroepelijk is. Er zijn tijdens deze procedure zienswijzen door ondernemers dan wel pandeigenaren ingediend over de starheid van de huidige Horecanota. De vaststellingsprocedure van het bestemmingsplan Grou-Kom heeft geleid tot vragen over uitbreidingsmogelijkheden en nieuw vestiging van horeca in het centrum van Grou.

De Detailhandelsstructuurvisie Grou (verder DHS) is op 12 januari 2010 vastgesteld door de gemeenteraad. In de DHS is onderschreven dat daghoreca een wezenlijk onderdeel is van het toeristisch recreatieve product Grou. In dit kader is Horecabeleid als flankerende beleidsmaatregel genoemd in de DHS. Hierbij is het huidige Horecabeleid genoemd in samenhang met de ruimtelijke oost-west as structuur welke is verwoord in de Centrumvisie Grou (2005). Deze visie is niet vastgesteld.

Voorliggende ruimtelijke horecanota biedt een afwegingskader voor een gecontroleerde ontwikkeling van horecabedrijven in per categorie en in specifiek aangemerkte zones. Tijdens de bijeenkomsten met de klankbordgroep is naar voren gekomen dat na vaststelling door de gemeenteraad na vijf jaar een evaluatie dient plaats te vinden van de ingestoken koers. Dit betekent dat in 2016 deze zal evaluatie plaatsvinden. Deze evaluatie kan er toe leiden dat het beleid dient te worden aangepast.

Geldend beleid

Horecanota 2000

Op 30 juli 1996 is door het college van B&W besloten geen uitbreiding van Horeca toe te staan in Grou. In 2000 is er vervolgens een Horecanota Grou opgesteld. Deze nota geldt nog steeds als toetsingskader om verzoeken voor nieuwvestiging dan wel uitbreiding van horecabedrijven te toetsen.

Met deze nota wordt getracht sturing te geven aan en randvoorwaarden te scheppen voor kwalitatief goede horeca in Grou. In de Horecanota 2000 is een onderscheid gemaakt in vier categorieën Horeca, waarbij is bepaald dat in gemengde gebieden, zoals de dorpskom van Grou, zeer terughoudend omgegaan moet worden met uitbreiding van de horeca, omdat in de buurt van de horeca ook wordt gewoond. Daarom wordt enkel beperkte uitbreiding buiten de bestemmingsgrens toegestaan bij bestaande horecabedrijven, in de categorie hotels, restaurants en eethuisjes, mits de uitbreiding niet ten koste gaat van het woon- en leefmilieu. Andere horeca zoals bars, cafés, discotheken en cafetaria's mogen niet uitbreiden en nieuwe vestigingen zijn niet toegestaan.

Centrumvisie 2005

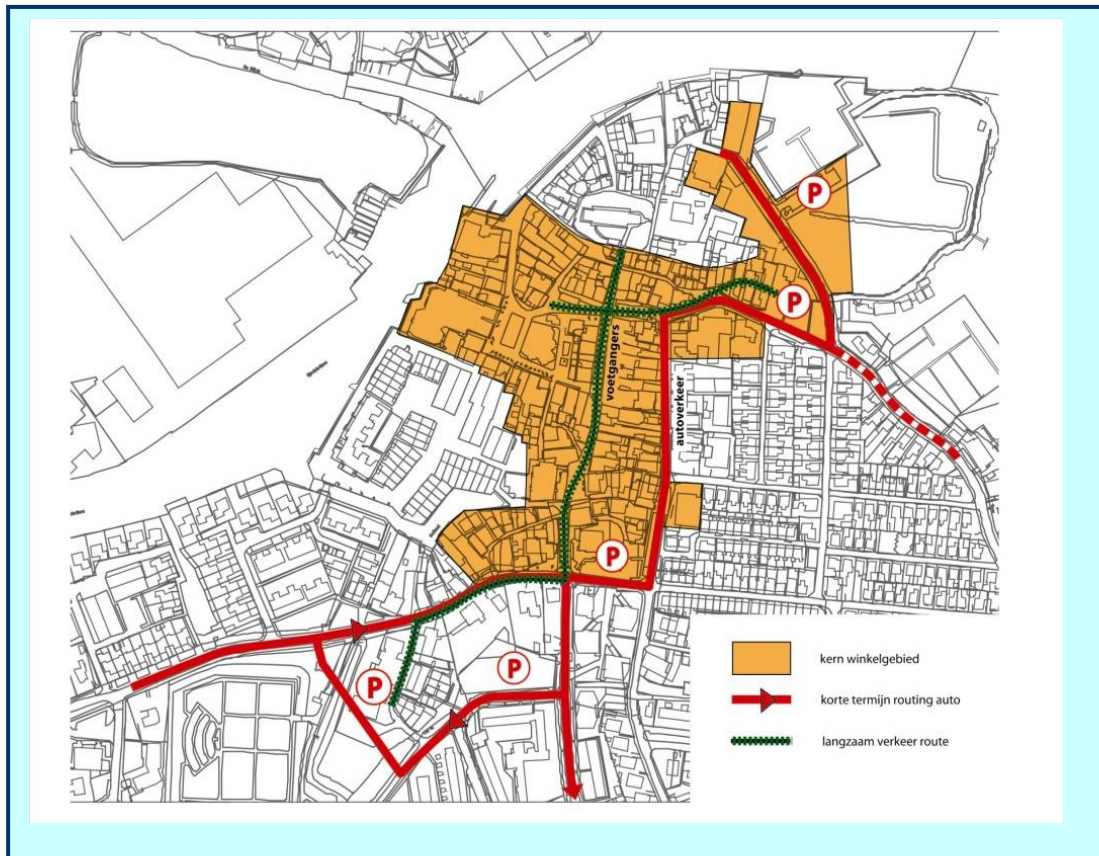
De gemeente heeft in 2005, samen met Pleatslik Belang Grou en de Businessclub Grou een visie voor het centrum opgesteld. In deze Centrumvisie Grou is opgenomen dat de horeca zich op de Oost-West as (Doorbraak – Raadhuisstraat – Halbertsma plein) concentreert. Deze concentratie versterkt de sfeer en de onderlinge relatie. Uitgangspunt is dat alleen wordt meegewerkt aan uitbreiding van het aantal horecabedrijven als daarmee een verbreding van het aanbod wordt gerealiseerd. In het hele terras- en uitgaansconcentratiegebied zal de sfeer van ontspanning en uitgaan worden versterkt door de inrichting van de buitenruimte. Hiermee is een begin gemaakt met de herinrichting van de Doorbraak richting het Halbertsma's plein, voor het voormalige "Wapen van Grou", nu "Amicaal".

Detailhandelsstructuurvisie Grou

In samenwerking tussen de Gemeente Boarnsterhim, de Business Club Grou, de Kamer van Koophandel Noord Nederland en het Hoofdbedrijfschap Detailhandel is een visie ontwikkeld op de detailhandelstructuur in Grou. Deze visie is op 12 januari 2010 door de gemeenteraad vastgesteld en heeft de status Structuurvisie genoemd in de Wro.

De Detailhandelsstructuurvisie Grou is bedoeld als een richtsnoer voor in de toekomst te maken keuzes met betrekking tot detailhandel en de detailhandelsstructuur, gebiedsontwikkeling, inrichting van de openbare ruimte en activiteiten op het gebied van promotie in Grou. De visie bevat geen actieplan maar is wel van belang om in te kunnen spelen op initiatieven. De visie geeft aan ondernemers duidelijkheid over de mogelijkheden waar wel en geen detailhandel kan plaatsvinden. Doel is dat deze duidelijkheid de bereidheid stimuleert om daadwerkelijk in Grou te investeren.

De visie is gericht op het versterken van het aanbod van winkels in het centrum. Daarbuiten is geen ruimte voor uitbreiding in niet-volumineuze detailhandel. De visie kiest voor het uitbreiden van het kernwinkelgebied in de richting van de Volmaweg/Passantenhaven of Minne Finne, aansluitend op reeds bestaande particuliere ontwikkelingen. De belangrijkste structurele betekenis van het uitbreiden van het kernwinkelgebied is dat er voor het eerst een functionele relatie wordt gelegd tussen het dorpshart en het Pikmeer.

Figuur 1: Centrumstructuur DHS

***Het "houten lint" door Grou:
de rode looper naar het centrum***

Een van de paradepaardjes in de visie Waterfront is de wandelpromenade vanaf de Blikpôle tot aan het theehuis langs de Meersweg. Deze wandelpromenade is uitgevoerd als steiger. Bewoners en bezoekers van Grou kunnen zo, wandelend boven het water, zowel het meer als de bebouwing van Oosterveld bewonderen. De keuze van het materiaal geeft deze wandeling extra sfeer mee, door de uitstraling en door de klank. In de laatste fase van het Waterfront wordt ingezet om de wandelpromenade af te maken langs het terras van het Theehuis. Bij de herinrichting van de Hoofdstraat is het idee ontstaan om de wandelpromenade langs de Doorbraak tot aan de Hoofdstraat door te laten lopen – hetzij visueel hetzij daadwerkelijk. Dan worden bezoekers en bewoners daadwerkelijk het centrum in geleid.

Bestemmingsplan Grou-Kom

Grou is een bekend uitgaanscentrum in de regio en vooral in trek bij recreanten en watersporters uit Grou en (wijde) omgeving. In de oude dorpskom van Grou is sprake van een ruim en divers aanbod aan horecavestigingen. De horeca omvat een aantal bars en cafés, al dan niet gecombineerd met een eetcafé, meerdere restaurants en snackbars. Er is sprake van een concentratie van horeca rond het Halbertsma plein, de Wijde Steeg en de Doorbraak. Aantrekkelijke horeca kan de aantrekkingskracht voor toerist en watersporter vergroten. Behoud van de huidige horeca en versterking in kwaliteit, afwisseling en sfeer zijn dan nodig.

Met het oog op de verschillen in hinder voor het woonmilieu, is de horeca in het bestemmingsplan "Grou-Kom" (vastgesteld op 11 mei 2010 en in werking getreden op 11 augustus 2010) vastgelegd door middel van zes categorieën. Uitbreiding is alleen mogelijk voor hotels, hotel/restaurants, pension en restaurants mits de toevoeging niet ten koste gaat van het woon- en leefklimaat. Winkelhoreca, zoals een koffiepoint bij de bakker, behoort (ondergeschikt en onder voorwaarden) complementair onder detailhandel. De input voor deze systematiek is opgenomen in het bestemmingsplan en vloeit voort uit de Horecanota 2000.

In het bestemmingsplan Grou-Kom is onderscheid gemaakt in horecabedrijven op grond van de mate van publieksaantrekkende werking, de aanwezigheid van maaltijdverstrekking en avond- en nachtbedrijvigheid. Het onderscheid betreft restaurants die met name gericht zijn op het verstrekken van maaltijden, hotel-/restaurants, logiesbedrijven (waarbij dranken en maaltijden uitsluitend aan logiesgasten worden verstrekt), cafetaria's, cafés/bars en discotheken. Om veiligheidsredenen is bij bepaalde soorten horeca het gebruik beperkt tot de begane grond.

De bestaande horecabedrijven zijn door middel van een categorie aanduiding op de plankaart weergegeven. In de voorschriften is het maximaal toegelaten aantal horecabedrijven binnen de bestemming opgenomen. Er is een wijziging mogelijk door onderling te wisselen van categorie; wel geldt dat de categoriewijziging geen nadelige effecten mag hebben op de woonsituatie, de milieusituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden. Horeca in een winkel kan als ondergeschikte daghoreca worden toegestaan, mits de winkelfunctie de hoofdfunctie blijft. Hiervoor is een maximale vloeroppervlakte van 10% van de bedrijfsvloeroppervlakte als voorwaarde opgenomen.

Systematiek ruimtelijk horecabeleid: zonerijng

Toepassingsgebied (de schil)

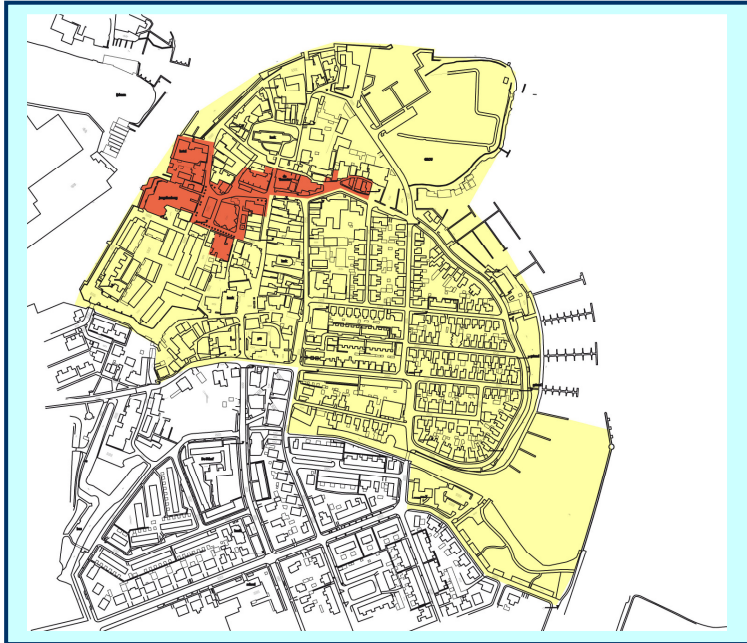
Het centrum van Grou is in drie gebieden ingedeeld: het toepassingsgebied, ook “de schil” genoemd, het Kerngebied Horeca en het Randgebied Horeca. Het toepassingsgebied bestaat uit het centrum van Grou, inclusief plan Oosterveld, waarin overwegend gewoond wordt. Ook het (nog) onbebouwde gebied van de Minne Finne ligt binnen de schil, met daaraan grenzend de Volmaweg. Hier speelt een ontwikkeling voor wonen in combinatie met werken dan wel kleinschalige detailhandel en een Hellinghvengebouw met woningen en een mogelijkheid voor andere functies in de onderste laag.

Figuur 2: Toepassingsgebied ruimtelijk Horecabeleid Grou

Kerngebied Horeca

Om onderscheid te kunnen maken in de ontwikkelingsmogelijkheden van horeca in verschillende gebieden, waaronder het horecakerengebied, is het van belang gebruik te maken van zones in en om het centrum. In onderstaande figuur is, in het toepassingsgebied van het horecabeleid, met een oranje aanduiding het Kerngebied Horeca aangegeven. De begrenzing van het kerngebied is gebaseerd op de ontstane en gewenste concentratie van de horeca in de oost-west as. De grenzen van het horecakerengebied zijn in samenspraak met de klankbordgroep bijgesteld.

Figuur 3: Toepassingsgebied met Kerngebied Horeca

In het kerngebied bevindt zich het merendeel van de horecabedrijven, in combinatie met winkels, aanverwante centrumvoorzieningen en woningen. Het kerngebied loopt van de Waachshaven (inclusief hotel Oostergoo) via het Halbertsma's plein, de Doorbraak naar de Gedempte Haven tot het nieuw te bouwen kopgebouw aan de Volmaweg.

Bij de plannen voor het Hellinghavengebouw, helemaal ten noorden van de Volmaweg, wordt horeca toegestaan, deze locatie is gelegen in de schil. In de schil is eveneens restaurant & engelse pub het Theehuis gelegen. Ook de zuidelijke uitloper van het oude centrum, het grotendeels onbebouwde gebied van de Blikpôle (zuidelijk van de Grûndaam) is in het toepassingsgebied opgenomen vanwege de

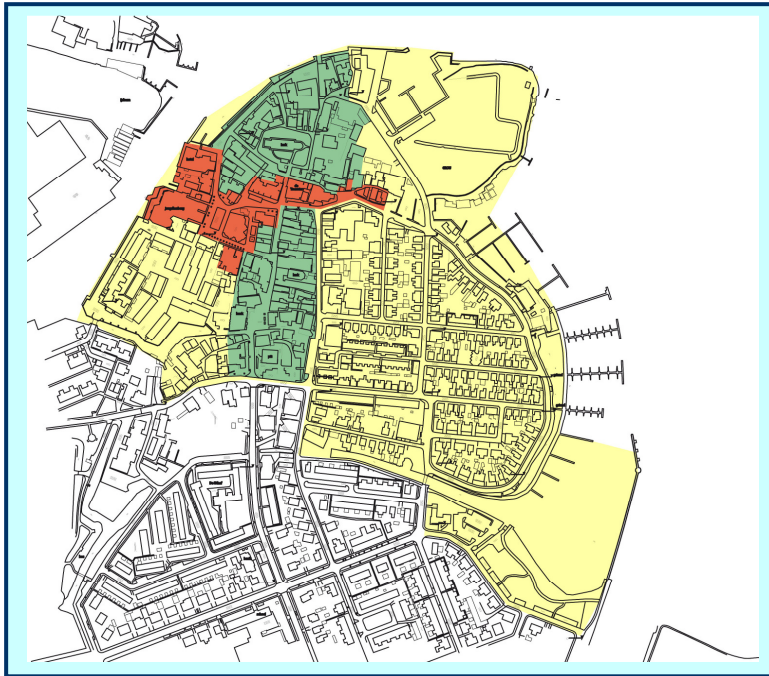
bijzondere dagrecreatieve functie, aan te vullen met het te realiseren zeilcentrum. Supplementair aan de dagrecreatieve functie van dit gebied en het zeilcentrum kan complementaire daghoreca worden toegestaan.

In afwijking van het plangebied van het bestemmingsplan Grou-Kom is de Halbertsmavilla-locatie gedeeltelijk buiten het toepassingsgebied gelaten, evenals Abbemastate en omgeving, omdat voor deze terreinen recent een wijziging heeft plaatsgevonden en horeca hier niet aan de orde is.

Het toepassingsgebied ook de "schil" genoemd, is het gebied dat het centrum omringd en waar de wonen de hoofdfunctie is. In figuur 4 is zichtbaar dat bij weergave van het Kerngebied Horeca en het Randgebied Horeca het resterende deel van het centrum de schil is.

Randgebied Horeca

Het randgebied, grotendeels bestaande uit het begin van de Parkstraat, de Hoofdstraat, de Nieuwe Kade en het gebied rond de terp van de kerk, bestaat functioneel overwegend uit detailhandel in combinatie met wonen, met een aantal bestaande horecabedrijven en overige bestaande bedrijven, zoals een zeilmakerij. Dit gebied is groen aangeduid .

Figuur 4: Centrumgebied Grou: schil, randgebied en kerngebied Horeca

Ontwikkelingsmogelijkheden Horeca

Deel B onder **I** van deze nota bevat een analyse van de horeca in Boarnsterhim en Grou in vergelijking tot andere watersportgemeenten en kernen. Conclusie van deze analyse is dat er geen ondervertegenwoordiging in een van de horeca segmenten in Grou aanwezig is. Dit betekent dat in het geactualiseerde ruimtelijk horecabeleid niet ingezet wordt op kwantiteit maar op kwaliteit en diversiteit van het aanbod, het voortzetten van de aanwezige horecaconcentratie in het horecakerengebied en op het creëren van een link tussen het waterfront en het centrum, zoals ook omschreven in de DHS Grou.

Voor de hierboven beschreven en weergegeven drie zones, zijn verschillende ontwikkelingsmogelijkheden van horeca te bepalen, met hierin ruimte voor verschillende categorieën horeca. Op deze wijze wordt de gewenste functionele structuur geborgd, kan hinder voor de woonfunctie gereguleerd worden en kunnen horecabedrijven elkaar, de detailhandelsfunctie en de algehele sfeer en aantrekkelijkheid van Grou versterken.

Categorisering

Om ontwikkeling van horeca, in de drie zones mogelijk te maken, worden vijf categorieën van horecabedrijven gehanteerd³. Dit aantal en de indeling wijkt af van de categorisering die is gehanteerd in het bestemmingsplan Grou-Kom, omdat deze indeling beter aansluit bij de bestaande horecabedrijven en de gewenste uitbreidingsmogelijkheden, met de nadruk op diversiteit en kwaliteit. In deze keuze is de gehanteerde categorie indeling van andere recente bestemmingsplannen in Boarnsterhim ook in overweging genomen. Ook deze categorie-indeling sluit niet geheel aan het gewenste onderscheid tussen categorieën. In **deel B** onder **IV** zijn de verschillen tussen de indeling in categorieën en de overweging om te komen tot de gehanteerde categorie-indeling opgenomen.

De vijf gehanteerde categorieën zijn gebaseerd op de "zwaarte" van de horeca. Complementaire horeca zoals lunch- en tearooms, vormt de lichtste categorie. Tot categorie 2 behoren de horecabedrijven die maaltijden verstrekken. Dit zijn eetgelegenheden met name gericht op de avond.

Categorie 3 heeft betrekking op horecabedrijven waarbij de bedrijfsuitoefening is gericht op het verstrekken van logies, zoals hotels en pensions. Bed&Brochje bedrijven met maximaal 4 slaappleaatsen vallen onder de geldende bestemming wonen. Categorie 4 verschilt ten opzichte van categorie 2 door de aard van het horecabedrijf: horecabedrijven in categorie 4 zijn met name gericht op de verkoop van etenswaren en dranken. Deze zijn niet gericht op gastronomische diensten, veelal gericht op afhaalmaaltijden, zowel overdag als 's avonds / 's nachts.

Categorie 5 vormt ten slotte de zwaarste categorie. Deze betreft nachthoreca zoals cafés, bars en discotheken, die een zekere invloed hebben op de omgeving.

³ Categorieën overgenomen uit notitie van uitgangspunten Horeca Harlingen, Buro Vijn, 17 maart 2010

De beleidsintentie, van de indeling in de drie zones en in de verschillende categorieën, is om te komen tot een ruimtelijk horecabeleid waarbij aan horeca-ontwikkelingen ruimte wordt geboden, zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat.

Categorieën Ruimtelijk horecabeleid Grou

1. Complementaire daghoreca
Een horecabedrijf dat is gericht op het verstrekken van dranken en etenswaren aan bezoekers van centrumvoorzieningen, zoals ijssalons, croissanterieën, lunch- en tearooms, en naar de aard en openingstijd daarmee gelijk te stellen horecabedrijven
2. Horeca gericht op maaltijdverstrekking
Een horecabedrijf dat voornamelijk is gericht op het verstrekken van maaltijden, voornamelijk in de avond, zoals restaurants
3. Logiesverstrekking
Een horecabedrijf dat waarbij de bedrijfsuitoefening is gericht op het tegen vergoeding verstrekken van logies met als nevenactiviteit het verstrekken van maaltijden en/of dranken voor consumptie ter plaatse, zoals een pension of een hotel(-restaurant)
4. Horeca gericht op verstrekking van etenswaren en dranken
Een horecabedrijf dat zowel is gericht op het verstrekken van etenswaren of dranken of een combinatie van beiden, zoals eetcafés, cafetaria's, snackbars, automatieken en shoarmazaken, welke naar gelang de aard, specifieke openingstijden hanteert, overdag 's avonds en/of 's nachts
5. Nachthoreca
Een horecabedrijf dat voornamelijk is gericht op het verstrekken van dranken zoals cafés, bars en discotheken

Voor wat betreft ondergeschikte horeca wordt aangesloten bij de bepalingen in het bestemmingsplan Grou-Kom. Met betrekking tot Bed & Brochje vestigingen wordt aangesloten bij het gemeentelijk beleid in de overige bestemmingsplannen. Dit beleid is een uitwerking van het planologisch beleid en staat maximaal 4 slaappleatsen toe (onder hetzelfde dak) als de hoofdfunctie wonen. Het aantal slaappleatsen is een voortvloeisel uit gebruiksvoorschriften ten aanzien van (brand)veiligheid.

Beleid Horeca: uitgangspunten

Ten aanzien van het horecabeleid gelden de volgende uitgangspunten:

- de regeling in het bestemmingsplan Grou-kom ten aanzien van ondergeschikte horeca in een winkel blijft van kracht;
- verschillende horecavoorzieningen zijn op grond van hun functionele eigenschappen, naar zwaarte, gecategoriseerd;
- indien een bestaande horecagelegenheid wil uitbreiden met bestaande activiteiten, zal dit ruimtelijk worden beoordeeld aan de hand van het "ja, tenzij principe";
- ingezet dient te worden op een kwaliteitsverbetering en differentiatie van het horeca-aanbod;
- sturing vindt plaats door onderscheid in drie verschillende zones en vijf verschillende horecacategorieën;
- het wijzigen van horecacategorie is mogelijk met als afwegingskader de zonering, categorisering en maximalisering van deze nota;
- buiten het Kerngebied Horeca, gelden meer beperkingen in de ontwikkelingsmogelijkheden door zonering, categorisering en maximalisering;
- lichte en middelzware horeca krijgen in specifieke zones ontwikkelingsruimte;
- aan zwaardere nachthoreca zoals clubs en discotheken wordt geen ontwikkelingsruimte geboden;
- horeca-exploitatie op verdiepingen als onderdeel van een horecabedrijf op de begane grond is toegestaan, voor zover passend binnen de overig geldende regels; ook ondergeschikte horeca-activiteiten kunnen hier plaatsvinden, zoals garderobe, toiletten, keuken, opslag of vergaderfaciliteiten;
- logiesbedrijven worden niet toegestaan in het Kerngebied Horeca omdat de functie logies en middelzware horeca elkaar kunnen verstoren;
- in het Randgebied Horeca worden in het zuidelijke deel (Hoofdstraat e.o.) logiesbedrijven niet toegestaan, omdat de functie daar dient te blijven op detailhandel. In het Randgebied ten noorden van het Horeca Kerngebied (omgeving kerk) kan een logiesbedrijf worden toegestaan;
- ontwikkelingsmogelijkheden voor horeca respecteren de status "beschermd dorpsgezicht".

Beleid Horeca: zonerings & categorisering

Zone: Kerngebied Horeca

De oost-west-as in het centrum, gelegen vanaf de Waachshaven, Halbertsma's plein, langs de Doorbraak en de Wijde Steeg, vormt het kerngebied als het gaat om horeca. Deze zone is bij uitstek geschikt voor horecaontwikkelingen. Zeker wanneer de parkeerfunctie in deze zone vermindert en de verblijfsfunctie een meer prominente rol krijgt, zoals de visie al vele jaren is. Met name in het gebied aan de oostelijke rand van It Grien en het westelijke deel van het Halbertsma's plein (huisnummers 9–13) kunnen terrassen worden toegestaan, zowel solitair als in ensemble.

Door deze ontwikkelingen mogelijk te maken en de zone te verbinden met het Waterfront, wordt het ontwikkelingskader voor recreatie, toerisme, detailhandel en horeca verbreed. Concentratie van horeca in deze as versterkt de sfeer en daarmee de aantrekkelijkheid van Grou. Aan de ontwikkelingsruimte worden grenzen gesteld door middel van maximalisering van de aantallen.

Zone: Randgebied Horeca

Het randgebied ten zuiden van het Kerngebied bestaat grotendeels uit de Hoofdstraat en kan worden getypeerd als kernwinkelgebied. Hier geldt als uitgangspunt dat gecontroleerd ontwikkelingsruimte wordt geboden voor horeca. Daarom wordt alleen ontwikkelingsruimte geboden voor horecabedrijven van categorie 1. Dit gebied dient in hoofdzaak een winkelgebied te blijven. Voor wat betreft de mogelijkheid voor categorie 1 in deze zone (met name de Hoofdstraat) wordt een maximalisering van de dagcomplementaire Horeca voorgestaan. Dit om de hoofdfunctie van de Hoofdstraat, namelijk winkelgebied, te beschermen.

In het Randgebied ten noorden van het Kerngebied kan gecontroleerd ruimte worden geboden aan categorie 3, logiesverstrekking. De bestaande functies zijn hier divers. De bestaande bebouwing wisselt qua omvang. Er zijn een aantal grotere panden aanwezig die geschikt kunnen zijn voor logiesverstrekking.

Zone: Schil

De schil kent overwegend een woonfunctie met één enkel bestaand horecabedrijf. Met het oog op de woonfunctie is verdere ontwikkelingsruimte van horecabedrijven hier niet wenselijk, behoudens de twee voorziene (mogelijke) ontwikkelingen ter plaatse van de Hellinghaven (Volmaweg) of Minne Finne en de Blikpôle (Prinses Wilhelminastraat). Het front van Grou aan de waterzijde is dan op drie geografisch goed verspreide locaties te voorzien door horecabedrijven, het Theehuis vormt hierin het middelpunt.

Bovenstaande beleidskeuzes zijn weergegeven in onderstaande tabel. Toetsing aan onderstaande tabel is de eerste stap in de toetsing bij een verzoek om uitbreiding van een bestaand horecabedrijf of vestiging van een nieuw horecabedrijf. In de beleidsnota is in de analyse in **deel B**, geconcludeerd dat er geen duidelijke ondervertegenwoordigde horecasector in Grou aanwezig is. Van belang voor versterking van Grou als aantrekkelijk dorp om te wonen, verblijven en recreëren is daarom een differentiatie, dan wel kwaliteitsverbetering van het (bestaande) aanbod.

Categorie Zone	1 Complementaire daghoreca	2 Horeca gericht op maaltijdverstrekking	3 Logiesverstrekking	4 Horeca gericht op verstrekking van etenswaren en dranken	5 Nachthoreca
Zone: Kerngebied Horeca	Wel uitbreiding mogelijk	Wel uitbreiding mogelijk	Geen ontwikkeling	Wel uitbreiding mogelijk	Geen ontwikkeling
Zone: Randgebied Horeca	Wel uitbreiding mogelijk	Geen ontwikkeling	Wel uitbreiding mogelijk (ten noorden van kerngebied)	Geen ontwikkeling	Geen ontwikkeling
Zone: Schil	Geen ontwikkeling (behoudens in toekomstig zeilcentrum Blikpôle)	Wel uitbreiding mogelijk (enkel Hellinghaven of Minne Finne)	Geen ontwikkeling	Geen ontwikkeling ⁴	Geen ontwikkeling

Figuur 5: Ontwikkelingsmogelijkheden horeca per zone en per categorie

⁴ De schil is bestemd voor de hoofdfunctie wonen. Het toestaan van horeca met categorie 4 brengt ongewenste functiemenging met zich mee. Ongewenst omdat aannemelijk is dat het woon- en leefklimaat door ruimte aan horeca in categorie 4 toe te staan, nadelig wordt beïnvloed. In de schil wordt op twee locaties ruimte geboden aan horecaontwikkelingen: in het Hellinghavengebouw of op de Minne Finne – in categorie 2 en in het toekomstig zeilcentrum – in categorie 1.

Toetsingskader: “wel uitbreiding mogelijk”

Zoals uit de matrix in figuur 5 blijkt, wordt voor een aantal categorieën horeca in de aangewezen zones wel uitbreiding mogelijk gemaakt, in deze ruimtelijke Horecanota. Dit in afwijking van het geldende bestemmingsplan. Dit houdt in dat op basis van deze beleidsnota, welke wordt vastgesteld door de gemeenteraad, middels een ontheffingsprocedure medewerking kan worden verleend, indien voldaan wordt aan een aantal ruimtelijke afwegingscriteria. Dit biedt het college van Burgemeester en wethouders een sturingsinstrument om gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken en ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan.

Afwegingscriteria

Nieuwe horecaontwikkelingen worden niet in het gehele centrum toegestaan, per zone gelden beperkingen. In een watersport georiënteerd dorp als Grou zal evenwel enige invloed van horeca en horecagebruikers geaccepteerd moeten worden. Naast de begrenzing per zone kunnen ook andere beperkingen maatgevend zijn voor het verkrijgen van toestemming voor een ontwikkeling. De onderstaande afwegingscriteria zijn van algemene aard, zoals ook in bestemmingsplannen voorkomen.

- a. de belangen van derden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden mogen niet onevenredig worden geschaad;
- b. er mogen geen onevenredig nadelige gevolgen ontstaan voor de woon- en leefomgeving in de directe omgeving;
- c. aan het stedenbouwkundig beeld en de ruimtelijke kwaliteit en cultuurhistorische waarden mag geen afbreuk worden gedaan;
- d. de sociale veiligheid dient te zijn gewaarborgd;

Maximalisering

Per zone wordt in onderstaande matrix aangegeven wat het maximaal aantal panden is, wat voor horeca bestemd kan worden en voor welke horecacategorie. Een dergelijke matrix is in het horecabeleid in de gemeente Leeuwarden ook toegepast. De reden voor deze maximalisering is dat er een gezonde verhouding tussen wonen, detailhandel en horeca in een zone aanwezig moet zijn. Dit versterkt namelijk de aantrekkelijkheid voor recreanten (dag- en verblijfs-) als ook voor de eigen inwoners.

De uitkomst van tabel 5 heeft gediend als input voor tabel 6. Met andere woorden, in tabel 6 zijn maximale aantallen toegekend aan de zones en categorieën met de aanduiding “wel uitbreiding mogelijk”. De categorie indeling gaat van minder zwaar, naar zwaarder. Voor categorie 5 wordt geen ontwikkeling toegestaan, zoals weergegeven in tabel 5. In het kerngebied Horeca is “De Treemter” reeds gevestigd en in het randgebied zuid “De Bierhalle”. Dit betekent maximaal consolidatie van het bestaande aantal.

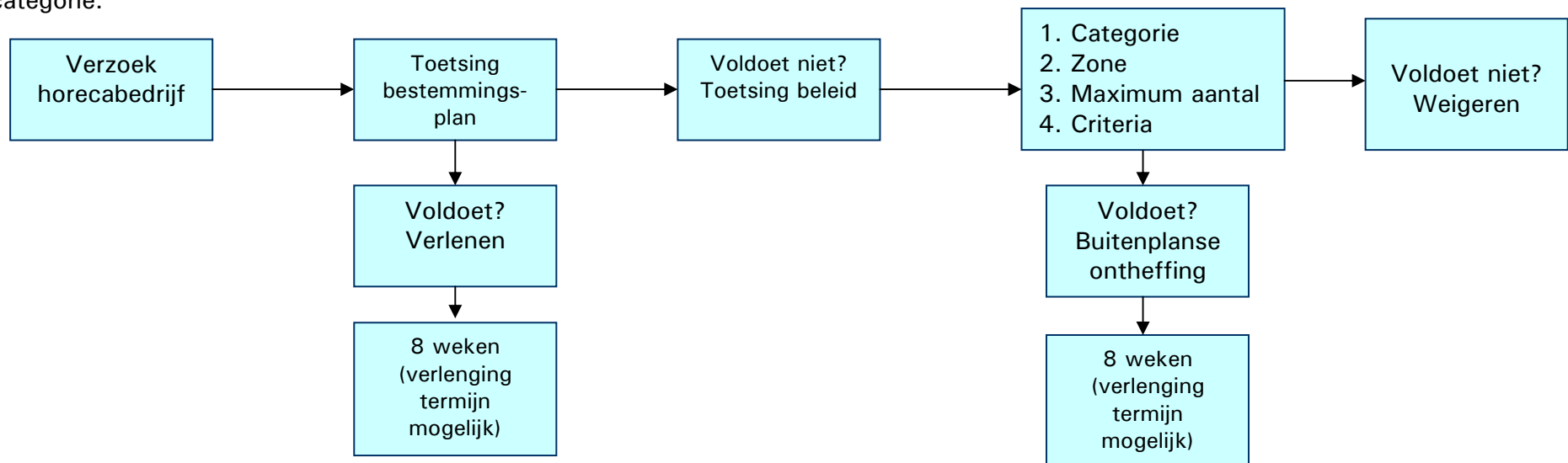
Uit onderstaande matrix blijkt dat er in het Kerngebied Horeca ruimte wordt geboden aan vier nieuwe horecabedrijven. Het is toegestaan dat deze vier zich allen in categorie 1 of 2 bevinden, of verdeeld over categorie 1 en 2. Zolang het totaal aantal bedrijven niet meer bedraagt dan 15 in deze zone. Het is dus ook toegestaan dat een huidig categorie 4 bedrijf zijn bedrijfsvoering wijzigt naar een lichtere categorie (1 of 2).

In categorie 3 in het Kerngebied Horeca zijn twee bestaande bedrijven opgenomen; Hotel Oostergoo en Jeugdherberg Oer 't Hout. In het zuidelijk randgebied is Chinees restaurant Kota Radja aanwezig (categorie 2), de Bierhalle (categorie 5) en het Broodcafe. In totaal 3 horecabedrijven. Er wordt ruimte geboden enkel in categorie 1, namelijk voor 1 pand. Het totaal aantal panden mag niet meer dan 4 bedragen, waarbij deze allen onder categorie 1 mogen komen te vallen.

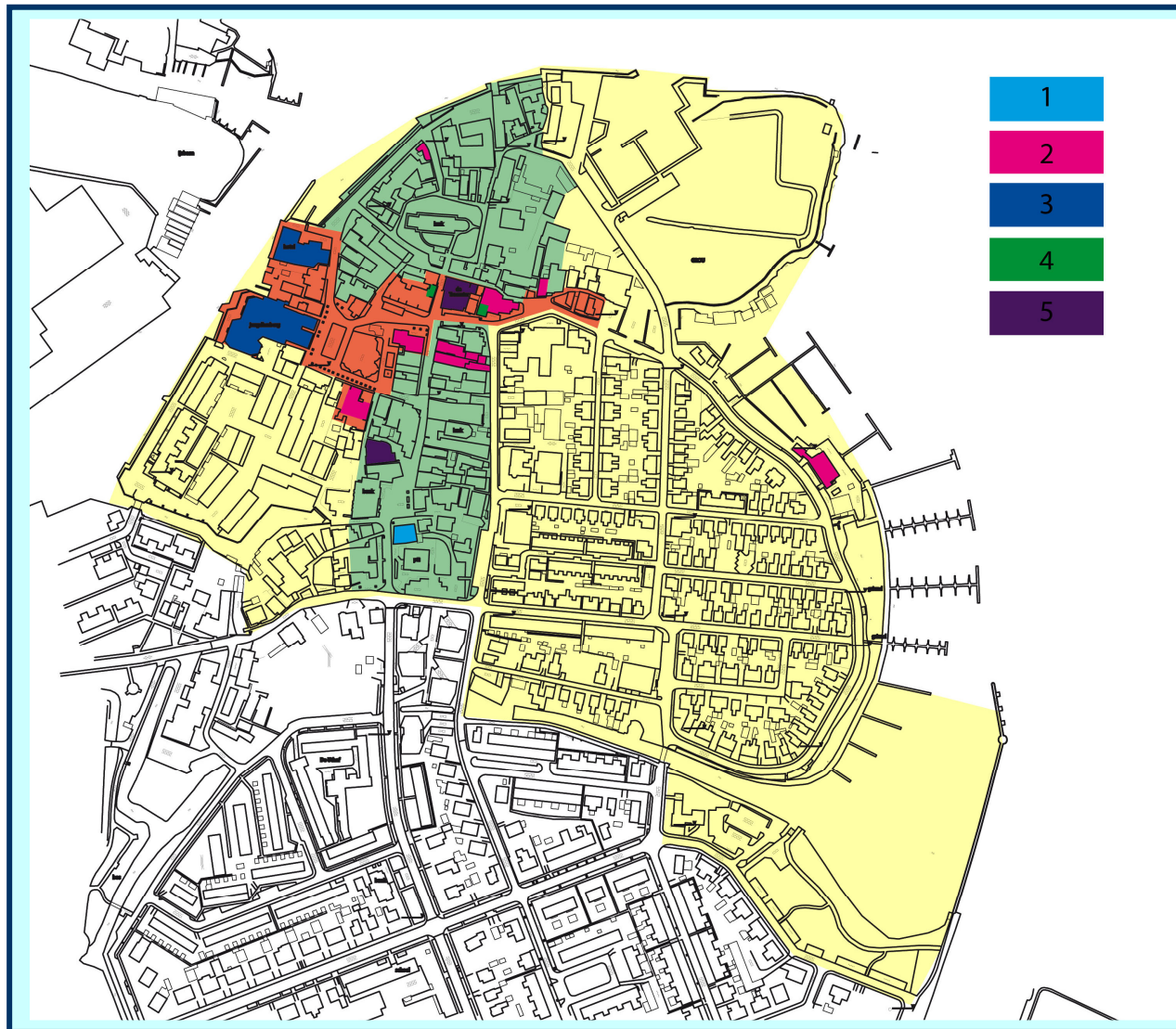
Zone	Categorie	Totaal maximaal toegestaan	Categorie 1 Complementaire daghoreca	Maximum	Aantal	Panden	Bestaande horeca bedrijven	
				Categorie 2 Maaltijd- verstrekking	Categorie 3 Logies- verstrekking	Categorie 4 Etenswaren en dranken		Categorie 5 Nacht horeca
Kerngebied Horeca		15	15	15	2	6	1	11 (+4)
Randgebied Horeca	Zuidelijk	4	4	1	0	0	1	3 (+1)
	Noordelijk	3	3	1	1	0	0	1 (+2)
Schil		3	2	2	0	0	0	1 (+2)

Figuur 6: Maximalisering horeca ontwikkelingsruimte per zone

In onderstaand stroomschema is weergegeven hoe om gegaan wordt bij een verzoek voor een nieuw horecabedrijf dan wel een uitbreiding van een bestaand horecabedrijf. In onderstaande kaart is het bestaande horecabestand weergegeven, per zone en per categorie.

In onderstaande figuur is het huidige horecabestand binnen het toepassingsgebied per zone en per categorie weergegeven.

Huidig horecabestand

In de in deze nota onderscheiden zones, is een groot aantal van het huidige horecabestand van Grou gevestigd.

In figuur 7 zijn deze ingedeeld in de in deze nota onderscheiden vijf verschillende categorieën, te weten:

1. Complementaire daghoreca
2. Horeca gericht op maaltijdverstrekking
3. Logiesverstrekking
4. Horeca gericht op verstrekking van etenswaren en dranken
5. Nachthoreca

Figuur 7: huidig horecabestand per zone – per categorie

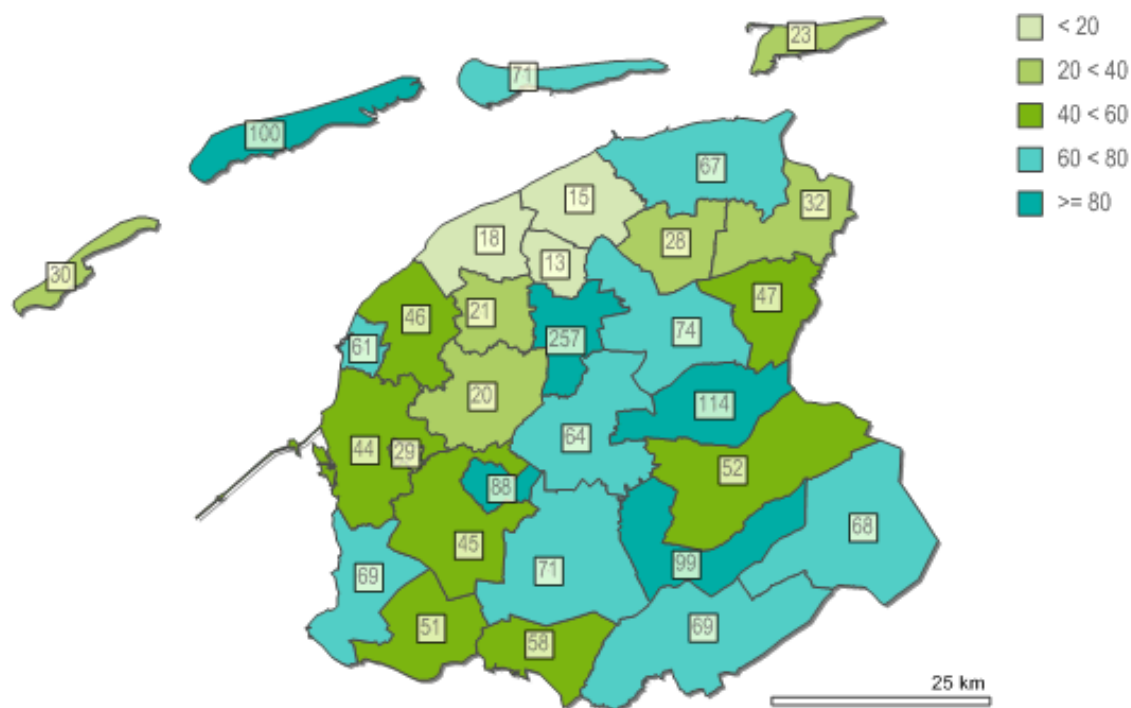
Deel B Achtergrondinformatie en argumentatie

I Analyse Horeca Grou

De Nederlandse horeca kan in een aantal sectoren worden onderverdeeld: de dranken-, de fastservice-, de restaurant- en de hotelsector. De partycatering wordt als een aparte groep beschouwd. Deze sector indeling is in de onderstaande analyse gehanteerd.

Boarnsterhim in relatie tot andere gemeenten in Fryslân

Per 1 juli 2010 telde de provincie Fryslân in totaal 1.844 horecavestigingen. In figuur 1 is weergegeven hoe dit aantal is verdeeld over alle gemeenten van de provincie.

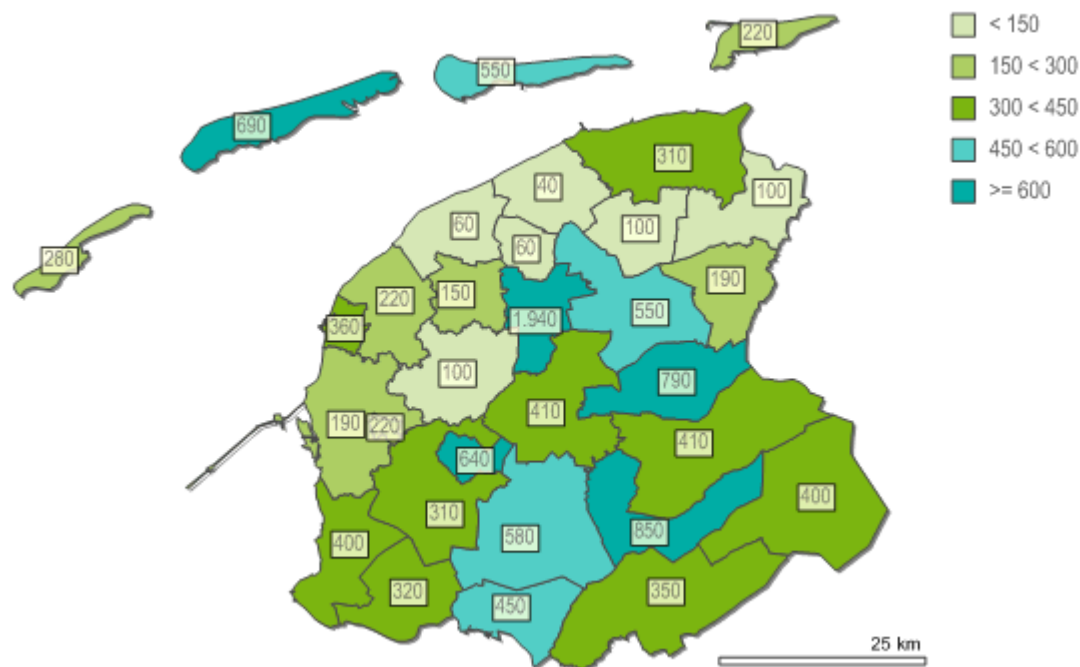
Bron: bedrijfsschap Horeca en Catering

Figuur 1: Aantal horecabedrijven in de provincie Fryslân per gemeente, 2010

De Gemeente Boarnsterhim neemt met een totaal van 64 horecabedrijven een goede midden positie in qua absoluut aantal horecabedrijven. Gemeenten als Leeuwarden en Sneek steken qua aantallen met kop en schouders uit boven de overige gemeenten, omdat dit gemeenten zijn met grote steden. Met name Leeuwarden is als Provinciehoofdstad niet te vergelijken met Boarnsterhim.

Een watersportstad als Sneek kan een referentiekader bieden, waarbij uiteraard rekening gehouden moet worden met de aard en schaal van Sneek in vergelijking tot Boarnsterhim.

In 2009 waren in de provincie Friesland in totaal 12.200 personen in de horeca werkzaam. Het gaat hierbij niet alleen om de werknemers in eigen loondienst, maar bijvoorbeeld ook om uitzendkrachten, de meewerkende eigenaar/ondernemer en/of gezinsleden.

Ook qua werkgelegenheidscijfer neemt Boarnsterhim een positie in het midden in. Wel lijkt Boarnsterhim op basis van de absolute aantallen horecabedrijven en het werkgelegenheidscijfer vergelijkbaar te zijn met (voormalige) gemeenten als Nijefurd, Tytsjerksteradiel, Gaasterlan-Sleat.

Bron: LISA, bewerking ABF.

Figuur 2: Aantal werkzame personen in de horeca in de provincie Friesland per gemeente, 2009

Om de positie van de horeca in Boarnsterhim te bepalen ten opzichte van andere gemeenten in Friesland, zijn een aantal watersport georiënteerde gemeenten geselecteerd, met kernen die sterk op de waterport gericht zijn. In eerste instantie worden de gemeenten met elkaar vergeleken en in tweede instantie de specifieke kernen. Aan de hand van deze analyse worden conclusies voor Boarnsterhim respectievelijk Grou getrokken. Wij zien Sneek als watersportstad bij uitstek, uiteraard met een grotere schaal, een hoger inwoneraantal en een hoger aantal horecabedrijven dan Grou. Door Sneek als referentiekader te gebruiken voor Grou kunnen mogelijk verbanden worden gelegd.

Ook het aantal overnachtingen in de verblijfsrecreatie en de watersport is een meetpunt om watersportgemeenten te selecteren waarmee Boarnsterhim het horeca-aanbod kan vergelijken en kan bepalen welke positie Boarnsterhim inneemt ten opzichte van deze gemeenten.

Aantal overnachtingen	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Boarnsterhim	535	545	565	556	614	551	571	594	582	590	589	585	590
Gaasterlan-Sleat	536	609	586	578	547	584	579	601	572	568	592	574	571
Nijefurd	811	878	872	825	834	861	871	929	886	898	917	897	886
Skarsterlân	504	545	552	554	544	533	542	569	558	574	576	577	575
Sneek	224	248	244	265	265	244	247	260	249	262	275	283	284
Tytsjerksteradiel	468	533	519	571	491	488	456	477	464	469	474	481	492

Figuur 3: Aantal overnachtingen (verblijfsrecreatie + watersport), verschillende gemeenten (x 1000)

Met name de (voormalige) gemeente Nijefurd springt in het oog voor wat betreft het totale aantal overnachtingen ten opzichte van de andere gemeenten. Ten opzichte van 1996 is in 2008 voor iedere opgenomen gemeente een structurele groei zichtbaar, met een piek in het aantal overnachtingen tussen 2000 en 2004. Na 2005 lijkt het aantal overnachtingen zich binnen een bepaalde marge te bewegen.

Qua aantal overnachtingen neemt Boarnsterhim een goede positie in, in vergelijking tot de andere gemeenten. De jaren 2000, 2003, 2005 en 2008 zijn voor Boarnsterhim piekjaren.

De Gemeente Boarnsterhim telt per 1 juli 2010 in totaal 64 horecabedrijven, ofwel 33,1 bedrijven per 10.000 inwoners. In de provincie Fryslân is het totaal 1.844 horecabedrijven, ofwel 28,5 bedrijven per 10.000 inwoners⁵. Het aandeel horecabedrijven in Boarnsterhim ligt daarmee boven het provinciale gemiddelde.

Ook de voormalige gemeente Nijefurd (69 totaal) en Gaasterlân-Sleat (51 totaal) hebben een groot aantal horecabedrijven en een sterke toeristische functie gericht op de watersport. Beide gemeenten scoren hoger dan het provinciale gemiddelde per 10.000 inwoners, Nijefurd namelijk 63 per 10.000 inwoners en Gaasterlân-Sleat 49,5 per 10.000 inwoners. Het aanbod per 10.000 inwoners geeft een indicatie van de omvang van het aanbod, maar niet meer dan dat: er wordt immers geen rekening gehouden met de toeristische betekenis van een plaats of streek.

Wensen van de consument/toerist

Niets is zo veranderlijk als de mens. Zo ook de wens van de toerist en recreant. Er zijn trends die van invloed zijn op de wensen, behoeften en het gedrag van de toerist en recreant.

De actieve ouderen ook wel de zilveren vloot genoemd, is een grote groep Nederlanders die veelal kapitaalkrchtig zijn en veel vrije tijd hebben. Door de vergrijzing groeit deze groep sterk. Zij gaan veelal voor een kortere periode met vakantie en zijn geïnteresseerd in cultuur, natuur en gezondheid en wellness. Het groeiend aantal korte vakanties is overigens een algemene trend. Mensen beperken zich niet meer tot een hoofdvakantie in de zomer, maar gaan ook buiten het seizoen vaker een paar dagen weg. Mede ingegeven door de economische situatie in Nederland is de afgelopen jaren bovendien vaker gekozen voor een vakantie in het eigen land, blijkt uit cijfers van het NBTC. Deze trend lijkt echter in 2011 af te nemen.

In het algemeen kan gezegd worden dat de toerist steeds meer belang hecht aan kwaliteit. Deze kwaliteit verwacht men bij het verblijf – men wil dezelfde luxe en gemak die men thuis heeft – maar ook bij de horeca en dagrecreatieve voorzieningen. Bij de keuze voor activiteiten speelt de behoefte aan authenticiteit, beleving en persoonlijke aandacht een grote rol. De consument wil een unieke ervaring. Dat unieke moet wel oprecht, authentiek zijn. Het mag geen gekunstelde vertoning worden. Door het gejaagde leven van een groot deel van de bevolking is er bovendien meer behoefte aan rust en tot jezelf komen.

Grou als “recreatiepark” kan hier op vele manieren op inspelen met bijvoorbeeld kwalitatief goede sanitaire voorzieningen in havens, verblijfsaccommodaties, wellnessvoorzieningen, horeca met bijvoorbeeld streekproducten en aandacht voor duurzame en ecologische producten, dagarrangementen en belevingstoerisme.

(bron: De diamant van Gaasterland, Grontmij/van der Tuuk, 23 februari 2009)

⁵ Bron: Bedrijfschap Horeca en catering 2010, via kenniscentrumhoreca

Het aantal horecabedrijven in Boarnsterhim is goed vergelijkbaar met andere watersport georiënteerde gemeenten als Skarsterlân, Tytsjerksteradiel en Nijefurd. Opvallend is dat de drankensector qua absolute aantallen nagenoeg gelijk vertegenwoordigd is in Boarnsterhim, Nijefurd en Gaasterlân-Sleat. Met name Skarsterlân en Tytsjerksteradiel spannen de kroon qua absolute aantallen in de natte horeca. Dit is te verklaren door de aanwezigheid van grotere plaatsen als Joure en Burgum waar het uitgaansleven meer vertegenwoordigd is. In de fastservicesector zijn de verschillen marginaal. Alleen Wymbritseradiel blijft achter.

In de restaurantsector zijn grote verschillen zichtbaar. In Boarnsterhim zijn 22 bedrijven in deze sector gevestigd, in Nijefurd 24. De overige gemeenten zitten onder de 20 bedrijven. Voor Sneek geldt dat met een totaal van 88 horecabedrijven de restaurantsector met 26 bedrijven in verhouding tot Boarnsterhim met 22 bedrijven in de restaurantsector ondervertegenwoordigd lijkt. Qua partycatering neemt Boarnsterhim een bescheiden positie in.

	Gemeente Boarnsterhim	Gemeente Skarsterlân	Gemeente Tytsjerksteradiel	Gemeente Wymbritseradiel	Gemeente Gaasterlân-Sleat	Gemeente Sneek	Gemeente Nijefurd	Provincie Friesland
Drankensector, totaal	25	36	38	16	24	36	24	784
Fastservicesector, totaal	7	9	10	2	6	19	6	331
Restaurantsector, totaal	22	17	13	17	11	26	24	445
Hotelsector, totaal	9	6	12	7	9	6	14	243
Partycatering, totaal	1	3	1	3	1	1	1	41
Horecabedrijven, totaal	64	71	74	45	51	88	69	1.844
Verkoopoppervlakte, totaal (m2)	9.224	10.848	15.021	7.121	7.888	14.378	8.418	333.476
Horecabedrijven per 10.000 inwoners	33,1	26,0	23,0	27,9	49,5	26,3	63,0	28,5

Figuur 4: aantal horecabedrijven per sector in verschillende gemeenten, 2010⁶

⁶ Bron: Bedrijfschap Horeca en catering 2010

Verkoopvloeroppervlak totaal en gemiddeld per horecabedrijf

	Gemeente Boarnsterhim	Gemeente Skarsterlân	Gemeente Tytsjerksteradiel	Gemeente Wymbritseradiel	Gemeente Gaasterlân-Sleat	Gemeente Sneek	Gemeente Nijefurd	Provincie Friesland
Horecabedrijven, totaal	64	71	74	45	51	88	69	1.844
Verkoopoppervlakte, totaal (m2)	9.224	10.848	15.021	7.121	7.888	14.378	8.418	333.476
Gemiddelde verkoopoppervlakte (m2)	144,1	152,8	203	158,2	114,3	163,4	122	180,8

Figuur 5: gemiddelde verkoopvloeroppervlakte verschillende gemeenten, 2010

Voor wat betreft het totale verkoopvloeroppervlak neemt Boarnsterhim een gemiddeld absoluut oppervlak voor haar rekening. Ook het gemiddelde vloeroppervlak bevindt zich in het midden.

De Nederlandse horeca kent een grote dynamiek. Elk jaar registreert het Bedrijfschap een groot aantal nieuwe horecabedrijven en wordt een groot aantal uitgeschreven. Begin juli 1995 telde de gemeente Boarnsterhim in totaal 58 horecabedrijven. In de periode 1995-2010 is dit aantal per saldo toegenomen tot 64 vestigingen per 1 juli 2010. De afgelopen jaren is het aantal horecabedrijven in de gemeente bescheiden gegroeid, met name in de restaurantsector is deze stijgende lijn structureel.

Gemeente Boarnsterhim	1995	2000	2005	2010
Drankensector, totaal [bedrijven]	25	29	25	25
Fastservicesector, totaal [bedrijven]	7	9	9	7
Restaurantsector, totaal [bedrijven]	16	18	20	22
Hotelsector, totaal [bedrijven]	10	10	10	9
Partycatering [bedrijven]	0	0	1	1
Horecabedrijven, totaal [bedrijven]	58	66	65	64
Verkoopoppervlakte, totaal [m2]	8.665	9.326	10.117	9.224
Horecabedrijven per 10.000 inwoners [bedrijven]	32,5	36,1	33,8	33,1

Figuur 6 : Ontwikkeling van het aantal horecabedrijven per sector, 1995, 2000, 2005, 2010⁷

⁷ Bron: Bedrijfschap Horeca en Catering, 2010

Conclusie analyse horeca Boarnsterhim in vergelijking tot andere gemeenten

Bij de vergelijking tussen de verschillende gemeenten valt er nog niet een relevante conclusie te trekken voor Boarnsterhim in zijn geheel of voor Grou specifiek. Het is niet mogelijk een duidelijke lijn te ontleen aan bovenstaande cijfers. Daarvoor zijn de verschillen onderling en per sector te groot. Wat wel opvalt is dat Boarnsterhim zeker niet achterblijft qua aantal horecabedrijven, ook in de restaurantsector. Het aantal horecabedrijven in Boarnsterhim is de afgelopen jaren gegroeid van 58 naar 64. Er is sprake geweest van een bescheiden toename.

Weekendarrangement: "Foar de wyn"

Een heerlijk weekendje weg in de mooiste watersportgemeente van Fryslân. Aankomst op vrijdagmiddag in het bruisende watersportdorpje Grou; te midden van de weilanden en omringd door het water. In hotel Oostergoo geniet u s'avonds van een heerlijk diner en overnacht u in een knus ingerichte hotelkamer.

Na het uitstekend verzorgde ontbijt op zaterdagochtend – uiteraard met vers gebakken broodjes van de plaatselijke bakker – vertrekt u om 10.00 uur in de "foar de wyn" praam.

Tegen de wind in. De windrichting bepaalt waar u om 12.00 uur van boord gaat. De fietsen gaan aan boord mee. Om 12.00 uur wordt eerst een stevige schipperslunch genoten uit de meegereisde picknickmanden, verzorgd door "de Picknickmand" uit Grou.

Hierna fietst u – onder begeleiding van een GPS waarmee elke fiets is uitgerust – voornamelijk met de wind mee terug naar het gastvrije en gezellige Grou, waar u bij hotel Oostergoo wordt ontvangen met een heerlijke Grouster kruidenbitter en vers gevangen en gerookte (Pikmar)paling.

Arrangementidee gericht op Grou en Grouster producten

Horeca Grou in relatie tot watersportdorpen in de gemeente Boarnsterhim

Dat Grou de hoofdplaats van de Gemeente Boarnsterhim is, blijkt niet alleen uit het inwoneraantal. Ook het aantal horecabedrijven in Grou is aanzienlijk hoger dan in de overige dorpen in de gemeente. Grou is centraal gelegen in de gemeente en goed ontsloten, zowel over de A-32, met openbaar vervoer en zeer belangrijk, goed bereikbaar over water.

Ook de recreatiekernen Akkrum en Terherne nemen een groot aandeel van de horecabedrijven in de gemeente in beslag. Hierbij is opvallend dat in Terherne vooral de drankensector goed vertegenwoordigd is, met de helft van het totale aanbod. In Akkrum neemt de fastservicesector een groot aandeel in vergeleken met Grou.

	Horecabedrijven, totaal	Drankensector, totaal	Fastservicesector, totaal	Restaurantsector, totaal	Hotelsector, totaal	Partycatering, totaal
AKKRUM/NES	14	4	3	5	2	0
GROU	21	6	3	9	2	1
TERHERNE	8	4	1	2	1	0
WARTEN	4	1	0	2	1	0
WERGEA	4	2	0	2	0	0
BOARNSTERHIM TOTAAL	64	25	7	22	9	1

Figuur 7: Aanbod per deelsector, Gemeente Boarnsterhim⁸

⁸ Bron: Bedrijfschap Horeca en catering 2010

Het huidige horecabestand in Grou

In 2010 zijn in Grou totaal 21 horecabedrijven geregistreerd bij het Bedrijfschap Horeca en Catering. In onderstaande tabel zijn deze bedrijven in alfabetische volgorde weergegeven en in de in het beleid opgenomen categorieën en zones ingedeeld.

Aantal	Bedrijfsnaam	Adres	Zone	Categorie
1	Lunchcafe & zaalverhuur Aquaverium	De Finnen 1	Buiten toepassingsgebied	
2	Bowling Grou	Seinpôlle 6	Buiten toepassingsgebied	Catering
3	Brood Café	Parkstraat 1	Randgebied horeca	Complementair (1)
4	Café biljart De Bierhalle	Hoofdstraat 7	Randgebied horeca	Nachthoreca (5)
5	Café d' Oude Oost (hotel Oostergoo)	Nieuwe kade 1	Kerngebied Horeca	Logiesverstrekking (3)
6	Café restaurant Amicaal	Halbertsma's plein 44	Kerngebied Horeca	Maaltijdverstrekking (2)
7	Café restaurant De Doele	Yn 'e Lyte 2	Buiten toepassingsgebied	Maaltijdverstrekking (2)
8	Café restaurant Deksel	Wijde Steeg 8 C	Kerngebied Horeca	Maaltijdverstrekking (2)
9	Café restaurant Het Theehuis	Meersweg 9	Randgebied Horeca	Maaltijdverstrekking (2)
10	Cafeteria De Roef	Hoofdstraat 29	Kerngebied Horeca	Etenswaren en dranken (4)
11	Cafeteria Tamarinde	Doorbraak 5	Kerngebied Horeca	Etenswaren en dranken (4)
12	Chinees restaurant Kota Radja	Hoofdstraat 74	Randgebied Horeca	Maaltijdverstrekking (2)
13	Discotheek De Treemter	Doorbraak 1	Kerngebied Horeca	Nachthoreca (5)
14	Eetcafé Porky's	Wijde Steeg 10	Kerngebied Horeca	Maaltijdverstrekking (2)
15	Hotel Restaurant Oostergoo	Nieuwe Kade 1	Kerngebied Horeca	Logiesverstrekking (3)
16	Pizzeria Mi Amore	Wijde Steeg 23	Randgebied Horeca	Maaltijdverstrekking (2)
17	Pizzeria Porto Fino	Nieuwe Kade 10	Randgebied Horeca	Maaltijdverstrekking (2)
18	Restaurant De Raadsman	Raadhuisstraat 9	Kerngebied Horeca	Maaltijdverstrekking (2)
19	Restaurant De Vrijheid	Seinpôlle 4	Buiten toepassingsgebied	Maaltijdverstrekking (2)
20	Restaurant Trije Hûs	Trije Hûs 1	Buiten toepassingsgebied	Maaltijdverstrekking (2)
21	Thais restaurant Siam	Stationsweg 47	Buiten toepassingsgebied	

Figuur 8: huidige aanbod horecabedrijven Grou

De meeste horecabedrijven zijn geconcentreerd in het centrum van Grou. Er zijn een aantal bedrijven buiten het centrum gelegen. Zo zijn op het recreatieterrein Yn 'e Lyte drie bedrijven gevestigd; De Doele en De Vrijheid en De Bowling (enkel catering). In het Aquaverium is een restaurant aanwezig en in de oude stationsrestaurant is een Thais restaurant gevestigd. Restaurant Trije Hûs is als laatste buiten het centrum gevestigd en is alleen per boot bereikbaar.

Horeca Grou in relatie tot vergelijkbare watersportkernen

Van de voorgaande gemeenten zijn de belangrijkste watersportkernen uitgelicht om een vergelijking te maken met Grou.

Plaats	Gemeente	Horecabedrijven, totaal	Drankensector, totaal	Fastservicesector, totaal	Restaurantsector, totaal	Hotelsector, totaal	Partycatering, totaal
Grou	Boarnsterhim	21	6	3	9	2	1
Earnewald	Tytsjerksteradiel	9	6	0	1	2	0
Heeg	Súdwest Fryslân	12	4	0	5	3	0
Langweer	Skarsterlân	11	3	2	5	0	1
Makkum	Súdwest Fryslân	21	7	3	7	4	0
Woudsend	Súdwest Fryslân	8	2	0	5	1	0

Figuur 9: aanbod naar sector, verschillende kernen, 2010⁹

Earnewald (Tytsjerksteradiel)

Met een totaal van 9 horecabedrijven heeft Earnewald een aanzienlijk kleinere schaal dan Grou. Hoewel ook Earnewald is gericht op watersport in nagenoeg dezelfde omgeving als Grou is een verdere vergelijking niet op zijn plaats. Opvallend is dat in Earnewald de drankensector de hoofdvertegenwoordiger is van het horecabestand. Daarmee is een vergelijking van de verspreiding in de verschillende horecasectoren ook niet te maken.

Heeg (voormalige gemeente Wymbritseradiel)

Ook Heeg evenaart qua aantallen horecabedrijven Grou niet. De verspreiding over de verschillende sectoren laat zien dat ook in Heeg de drankensector goed vertegenwoordigd is en dat met name de hotelsector beter vertegenwoordigd is dan Grou. Een directe conclusie valt hier echter niet uit te maken.

Langweer (Skarsterlân)

Het horeca-aanbod in Langweer blijft in verhouding tot Grou ook achter. De spreiding over de verschillende sectoren is verhoudingsgewijs vergelijkbaar. Waarbij opvalt dat de fastservicesector en de restaurantsector in Langweer goed vertegenwoordigd zijn ten opzichte van Grou.

⁹ Bron: Bedrijfschap Horeca en catering 2010

Makkum (voormalige gemeente Wunseradiel)

Hoewel Makkum qua watersport meer gericht is op het IJsselmeer en de Wadden en Grou veel meer op de Friese meren, is er qua schaal een vergelijkbaar aantal horecabedrijven aanwezig en is de verdeling over de verschillende sectoren goed te vergelijken.

Woudsend (voormalige gemeente Wymbritseradiel)

Ten opzichte van Woudsend is het horeca-aanbod in Grou aanzienlijk omvangrijker: bijna twee keer zo groot als dat in Woudsend. Grou heeft echter een aanzienlijk groter inwoneraantal en door de centrale ligging in Fryslân een groter achterland. In Grou is veel aanbod buiten of aan de rand van het dorp gesitueerd in verhouding tot Woudsend.

Conclusie

De vergelijking met bovenstaande plaatsen laat niet een duidelijk beeld zien van hoe het horeca-aanbod in een watersportplaats opgebouwd kan zijn. Er bestaan onderling grote verschillen in aantallen en in verspreiding over de sectoren. Wel kan geconcludeerd worden dat er geen zichtbare achterblijvende of ondervertegenwoordigde horecasector in Grou aanwezig is.

Nieuwe ontwikkelingen zullen vooral qua kwaliteit en diversiteit een aanwinst voor Grou moeten zijn. Overige groei in de horecasector is pas te overwegen nadat de randvoorwaarden sterk verbeterd zijn en daardoor de markt groter is. Met andere woorden, er zullen eerst meer bezoekers, gasten en passanten naar Grou getrokken moeten worden door aantrekkelijke randvoorwaarden zoals een aantrekkelijk winkelaanbod, goede voorzieningen voor de watersporter, betere parkeervoorzieningen (goede bebording) voordat een toename in de horecasector voldoende draagkracht heeft en zelfs als extra aantrekkingskracht werkt om meer bezoekers naar Grou te trekken.

II Trends en ontwikkelingen¹⁰

Restaurants

Restaurants richten zich op de bereiding en verkoop van maaltijden. De branche kent een grote verscheidenheid aan typen bedrijven. Naast restaurants worden ook bistro's, café-restaurants en wegrestaurants gerekend. Ook wordt onderscheid gemaakt in type keukens, bijvoorbeeld Nederlands en Frans. Een restaurant kan beschikken over een aanbod uit verschillende typen keukens.

Trends

- Toenemend gebruik internet en social media bij gasten en restaurants
- Groei buitenhuisconsumptie en meer eetmomenten per dag
- Belangstelling voor gezonde en duurzame voeding
- Belangstelling voor authentieke (streek)producten
- Meer aandacht voor duurzaamheid bij gasten en ondernemers.

Kansen en bedreigingen

- Een goede website is een uitstekend uithangbord voor een restaurant. Meer dan de helft van de potentiële gasten raadpleegt eerst het internet voor een bezoek aan een restaurant
- Toename van het aantal kapitaalkrachtige ouderen met veel vrije tijd zijn een belangrijke doelgroep voor restaurants
- Het belang van een goed terras neemt toe. Enerzijds omdat mensen een plek zoeken om te roken, anderzijds omdat het terras wordt gezien als uithangbord van het restaurant
- Er is sprake van branchevervaging. Een groot aantal food-concepten positioneert zich tussen de traditionele supermarkt en de horeca. Deze concepten spelen vaak in op de behoefte aan snelheid in een aantrekkelijke omgeving
- De huidige economische situatie drukt de zakelijke markt en de komst van buitenlandse toeristen. De consumenten zijn ook voorzichtiger met uitgeven. Het aantal gasten en de bestedingen per gast nemen af.

Perspectief

Ook – of zelfs juist - in de restaurantbranche is de economische situatie merkbaar. Door de afwachtende houding van consumenten mag de komende jaren niet op een krachtige omzet stijging worden gerekend. Overigens hebben niet alle restaurants hinder van de crisis, een deel kan desondanks een omzetstijging realiseren.

De vooruitzichten op de korte termijn zijn nog niet zeer positief, op langere termijn is er toch voldoende perspectief. Zo kan de buitenhuisconsumptie het komende decennium flink groeien. Een groeiende groep senioren eet graag buiten de deur.

¹⁰ Bron: Rabobank Cijfers&Trends 35^e jaargang, februari 2011

Bovendien leven jongere consumenten steeds drukker en meer gehaast, waardoor er minder tijd is om zelf te koken. Voor de middellange termijn zijn er kansen aanwezig. Wel met het voorbehoud dat niet alleen de horeca automatisch van bovengenoemde ontwikkelingen profiteert; ook winkels, tankstations en supermarkten richten zich hierop.

Het horeca-aanbod in Grou is zeer traditioneel. Toch is bijvoorbeeld geen pannenkoekrestaurant niet aanwezig. Een trendy food-concept zoals bijvoorbeeld een wok- of sushirestaurant ontbreekt. Overige trends in het horeca-aanbod zijn onder meer concepten met gezonde, ecologische dan wel authentieke ingrediënten of een concept gericht op senioren met bijvoorbeeld kleinere porties en aandacht voor wellness. Een koffiecorner of zelfs een koffiebakfiets is een concept dat in andere plaatsen goed aanslaat.

Cafés en discotheken

Cafés en discotheken richten zich in hoofdzaak op het verstrekken van (alcohol)houdende dranken. Met bijna 10.000 bedrijven behoort de cafébranche tot de grotere branches binnen het MKB. Naast dranken worden vaak ook kleine hapjes verkocht. De branche kenmerkt zich door een grote verscheidenheid aan typen bedrijven, zoals buurtcafés, eetcafés of themacafés. De differentiatie komt tot uiting in het interieur, de muziek of de locatie.

Trends

- schaalvergroting: afname aantal bedrijven, maar toename verkoopoppervlakte
- toenemende ketenvorming en groei aantal formules
- minder contant geld door nieuwe betaalvormen
- opkomst van festivals en evenementen
- daling van de gemiddelde besteding per consument.

Kansen en bedreigingen

- Senioren kunnen een interessante doelgroep zijn. Het aantal senioren neemt toe en bovendien hebben ze meer tijd en geld te besteden. Service en persoonlijke aandacht stellen zij op prijs
- Kosten reduceren door verbetering van de efficiency in de onderneming
- Inspelen op gezondheidstendensen kan het draagvlak van het café verbreden
- Een duidelijke en informatieve internetsite kan meer bezoekers genereren. Consumenten oriënteren zich steeds vaker op internet. Ook gebruik van social media kan gasten opleveren

- Brancheervaging: het aantal concurrerende drankverstrekkende bedrijven buiten de horeca is toegenomen en kan de komende jaren verdere groeiën
- Het rookverbod heeft bij een flinke groep bedrijven tot omzetverlies geleid
- De economische crisis remt de consumentenbestedingen en daardoor zijn de bestedingen in de horeca gedaald.

Perspectief

De omzet van cafés is in 2010 fors gedaald. Het rookverbod is daar mede debet aan. Steeds meer bedrijven in de natte horeca negeren daarom het rookverbod, maar dit lijkt vooral een tijdelijke oplossing. De maatschappelijke druk op rokers neemt in de toekomst naar verwachting alleen maar toe. Dat consumenten door de crisis minder uitgeven, maakt de zorgen voor cafés alleen maar groter. Verwacht wordt dat het aantal bedrijven hierdoor zal afnemen.

Het wordt steeds lastiger voor clubs en discotheken om het uitgaanspubliek te trekken omdat de concurrentie van festivals en evenementen toeneemt. Ook de uitgaanscultuur op het strand is booming, zodat het in de zomer extra lastig is om clubs vol te krijgen. Concepten moeten sneller zijn, maar wel herkenbaar blijven voor de bezoekers.

Cafetaria's en kleine eetwarenverstrekkers

Cafetaria's en kleine eetwarenverstrekkers behoren tot de spijsverstrekkende bedrijven. Zij richten zich op de bereiding en verkoop van gemaksvuodsel vanuit een relatief eenvoudig ingerichte zaak. Een breed scala aan ondernemingen valt in deze categorie zoals snackbars, shoarmazaken, lunchrooms, fastfoodrestaurants en ijssalons.

Trends

- Franchise en ketenvorming
- Op langere termijn toename van de buitenshuisconsumptie
- Gezondheidstrend bij consumenten en aandacht vanuit de maatschappij voor overgewicht
- Groeiend aantal internetbestellingen van (fast)food producten
- Toename van aantal koffiewinkels, lunchrooms en ijssalons

Kansen en bedreigingen

- Consumenten kiezen mede door de crisis vaker voor "goedkoper" uit eten gaan (cafetaria in plaats van restaurant)
- De buitenshuisconsumptie gaat op langere termijn flink toenemen. De consument heeft vaak weinig tijd en wil op momenten en plaatsen kunnen eten en drinken dat het hem uitkomt
- De consument zoekt gemak. Dit leidt tot meer aankopen van kant-en-klaar maaltijden en het laten thuis bezorgen van eten. Hierbij neemt het aantal bestellingen via internet toe.
- Stimuleren van de consumptie van frisdrank of bijproducten kan de gemiddelde besteding per persoon en daarmee de bedrijfsomzet verhogen

- Er komen steeds meer aanbieders die vergelijkbare gemakproducten aanbieden, zoals tankstations en winkels (food en non-food). Door verruiming van openingstijden bij deze "nieuwe" aanbieders neemt concurrentie toe
- De branche heeft een relatief slecht en ongezond imago.

Perspectief

De crisis gaat ook aan de fastfoodbranches niet voorbij, toch is er sprake van een zeer beperkte omzetgroei. Consumenten kiezen als gevolg van de crisis vaker voor om goedkoop "uit eten" te gaan. Cafetaria's hebben vooral terrein gewonnen ten gunste van restaurants. OP korte termijn wordt een lichte groei verwacht, mogelijk getemperd door dat consumenten bezuinigen door meer thuis te eten. De vooruitzichten op langere termijn zijn beter. Consumenten zoeken gemak. Het imago van de foodsector zit in de lift door de bereiding van steeds meer gezonde producten en de nadruk die versbeleving krijgt.

Jachthavens

Jachthavens verhuren ligplaatsen voor pleziervaartuigen. Er zijn drie typen jachthavens te onderscheiden, namelijk: commerciële havens, verenigingshavens en gemeentelijke havens. Ruim driekwart van de havens heeft inkomsten uit verwante diensten, zoals reparatie en onderhoud van schepen, jachtverhuur, jachtbemiddeling en het bieden van (overdekte) winterstalling, kampeermogelijkheden en horecadiensten.

Trends

- Verlenging van het vaarseizoen
- De lengte van bootvakanties wordt korter
- Toenemende behoefte aan luxe en gemak van de faciliteiten
- Toenemend aantal buitenlandse watersporters, vooral Duitsers
- Aandacht voor duurzaamheid bij jachten en jachthavens.

Kansen en bedreigingen

- Het vergrijzende bevolkingsdeel heeft veel vrije tijd en een relatief hoog besteedbaar inkomen. Ze besteden onderhoud van de boten vaak uit. Zowel kleine waterrecreatie als toervaart kan hiervan profiteren
- Aansluiting vanuit de jachthaven naar het recreatieve aanbod in de omgeving versterkt het eigen aanbod.
- Door het aanleggen van extra voorzieningen en het bieden van meer luxe en gemak kunnen jachthavens zich onderscheiden.
- Toename van de regelgeving, waaronder milieuwetgeving en natuur- en waterwetgeving. Zo is bijvoorbeeld vanaf 2009 een lozingsverbod voor toiletwater van kracht.
- De natuurrichtlijnen vastgelegd in Natura 2000 zorgen voor onduidelijkheid in de recreatiesector.
- Het beveiligingsniveau van pleziervaartuigen is matig.

Perspectief

De watersport is een relatief stabiele branche binnen de recreatie. Toch gaat de crisis aan deze branche niet helemaal voorbij, zowel passanten als ligplaatshouders zijn voorzichtiger met hun uitgaven. Dit betekent minder omzet voor bijvoorbeeld de horeca of de watersportwinkel.

Ondanks de gemiddelde hoge bezetting van jachthavens, gaat het niet bij alle havens goed. Om de eigentijdse, veeleisende consument te bedienen zijn namelijk investeringen nodig in extra voorzieningen voor gemak en luxe.

Rondvaarten en Grou

In dit kader zijn gegevens opgenomen van de 20 Friese Rondvaartondernemers, die dit jaar een enquête onder de eigen leden hebben gehouden.

Grou is veruit de belangrijkste plaats in Fryslân die door hun gasten wordt aangedaan met 52.000 passagiers. Dit is 43.5% van alle Friese plaatsen die worden aangedaan. Er is ook een schatting gemaakt van hun bestedingen in Grou, dit op basis van CBS- en Toerdata Noord- gegevens, namelijk € 27,81 per persoon per dag. Uit recentere Toerdata-gegevens lijkt zelfs een iets hoger bestedingsniveau van € 28.37 per persoon per dag. Vermenigvuldiging van beide kengetallen levert een jaarlijkse bestedingsomvang van € 1.475.240 door rondvaartgasten in Grou.

Bron: Provincie Fryslân

III Ruimtelijke en functionele aspecten

Historie en beschermd dorpsgezicht

Grou is gelegen in het waterrijke hart van Fryslân. Kenmerkend zijn de kleinschalige oude dorpskern en weidse landschappelijke en recreatieve wereld van de Friese Meren. Prominent gelegen in het midden van de regio, onder de rook van Leeuwarden en Heerenveen. De naam Grou is ontleend aan de waterstroom Grou (nu Kromme Grou). Deze waterstroom is van oorsprong een slenk vanuit de Middellzee. Grou is een dorp met een rijke geschiedenis van een strijd tegen het water toen het gebied nog onbedijkt was. Bijna zonder uitzondering vond bewoning plaats op door mensenhanden opgeworpen terpen. Eeuwen achtereen was het dorp slechts over water bereikbaar.

In de periode 800-1000 na Christus zou er voor het eerst bewoning hebben plaatsgevonden, het dorp Grou zou in eerste instantie bestaan uit een aantal terpen. Pas later is bewoning aan de noordzijde van de Sint Piter kerk ontstaan. Deze woningen hebben over een algemeen een oriëntatie met de achterkant of zuidkant richting de kerk.

Op een kaart van oude waterwegen uit 1698 is duidelijk te zien dat Grou als een soort eiland centraal in het Pikmeer ligt. Verschillende vaarwegen komen bij het dorp bijeen. Het oudste deel van Grou wordt ook wel een archipel dorp genoemd. Het Pikmeer heeft zeker vissers aangetrokken die op hun beurt weer handel uit de weide omgeving naar Grou trokken.

Tegenwoordig is Grou niet alleen een bekende watersportkern, maar ook een aantrekkelijk woondorp. Grou dankt deze aantrekkingskracht aan de centrale ligging in Fryslân, bereikbaar over water, snelweg en spoor. In het oudste deel van Grou vinden we nu het centrum, waar vanouds gewoond en gewerkt werd. Deze combinatie is nog aanwezig, zij het dat de functie werken een verschuiving heeft gekend van handel, nijverheid en industrie naar detailhandel en horeca. De recreatiefunctie heeft hiermee zijn entree gedaan.

Het centrum van Grou heeft de status beschermd dorpsgezicht. Dit betekent dat vergunningaanvragen zwaarder getoetst worden en dat er specifieke eisen tot behoud van bebouwing in het bestemmingsplan zijn opgenomen. Met name de bescherming van de historische structuur. Ondanks dat door de functionele veranderingen de oorspronkelijke watergangen in het dorp in de loop der tijd zijn gedempt. Kenmerkend voor Grou is dat de verschillen fasen van ontwikkeling van het dorp nog steeds herkenbaar zijn als verschillende gebieden. Door de onderlinge samenhang van onder meer verkaveling, bebouwing, straten, stegen en hoogteverschillen is deze historische ontwikkeling in overwegende mate herkenbaar gebleven.

Zowel het Beschermd Dorpsgezicht Grouw, welke is aangewezen in 1990, als het Beschermd Dorpsgezicht Oosterveld, welke is aangewezen in 2007, zijn in het bestemmingsplan Grou-Kom opgenomen en daarmee gewaarborgd.

Ruimtelijk uitgangspunt horecabeleid

In het nieuwe ruimtelijk beleid ten aanzien van horeca in Grou, vormt de combinatie van horeca met uitbreidingsmogelijkheden en de functies wonen en detailhandel het uitgangspunt. Hierbij is het voorkomen van hinder van horecabezoekers een belangrijk aandachtspunt. Dit kan voortkomen uit het gedrag van horecabezoekers ten aanzien bewoners, maar ook ten aanzien van andere bezoekersgroepen.

De koers van het nieuwe beleid verschilt zodanig dat de nadruk niet ligt op “bevrozing” zoals in de huidige situatie, maar op gebiedsgerichte ontwikkeling. Op deze manier wordt voorkomen dat de toeristisch-recreatieve ontwikkeling van Grou op slot blijft. Door middel van zonerings- en categorisering van horecabedrijven kan enerzijds hinder worden voorkomen dan wel beperkt en kunnen anderzijds de krachten worden gebundeld door de concentratie van horecabedrijven in zones. De nadruk ligt hierbij op ontwikkelingsmogelijkheden in het kerngebied van het centrum. Buiten dit gebied wordt de ontwikkelingsruimte meer ingekaderd.

Positionering Grou

In de DHS is de doelstelling genoemd een optimaal functionerend Grou in de totale regionale detailhandelstructuur. Daarbij is Grou te positioneren als een verzorgingskern ten behoeve van de plaats zelf en de omliggende dorpen in de gemeente, met een plus: een toeristisch recreatief centrum gericht op de watersport.

Daarbij is de keuze gemaakt voor het handhaven van een compleet (historisch) centrum, het beperken van de detailhandel aan de Stationsweg tot de huidige situatie en het toelaten van perifere detailhandel op enkele specifiek aangewezen bedrijfsterreinen met een branchering conform het Streekplan. Deze keuze is ingegeven ter versterking van een goed functionerende detailhandelsstructuur, met behoud van een economisch gezond dorpscentrum. Het proces dat is ingeslagen met de Klankbordgroep voor het tot stand komen van deze beleidsnotitie, is onderkend dat ook voor de Horeca een dergelijke positionering van belang kan zijn.

Tijdens het startoverleg in juli 2010 is bepaald dat een goed horecabeleid gebaseerd dient te worden op de (gewenste) positionering van Grou in de regio. Het “merk” Grou dient bepaald te worden zodat richting kan worden gegeven aan keuzes ten aanzien van het Horecabeleid. Naar aanleiding van de positionering kunnen conclusies worden gemaakt over de focus van de ontwikkelingsrichting voor de Horeca. Vervolgens kunnen keuzes worden gemaakt over categorieën en aantallen horecabedrijven in de verschillende zones.

In de vervolg overleggen van de Klankbordgroep over de positionering van Grou is duidelijk geworden dat dit voor de Horecanota een erg brede opgave is. Wel zijn een aantal kernkwaliteiten van Grou benoemd.

“In de eerste plaats valt op dat Grou veel sterke punten heeft en dat vooral de combinatie sterk is: ligging, bereikbaarheid, winkelvoorzieningen, natuur en landschap. De kleinschaligheid en het historische centrum zorgen voor een aangename sfeer. Kortom, de startpositie is goed. Veel sterke punten zijn op zich niet uniek. Plaatsen als Heeg, Woudsend en Lemmer bezitten ook veel van deze sterke punten. Op zich is dat niet erg, want een watersporter wil zich verplaatsen, dus dat kan ook van de ene watersportplaats naar de andere.

Maar dan moet het sterke merk Grou wel in staat zijn en blijven om voldoende aantrekkingskracht en aandacht te houden”¹¹.

Opvallend aan bovenstaand fragment uit 2003 is, dat het nog steeds weergeeft wat in de Klankbordgroep over Grou uitgesproken is. De benoemde kernkwaliteiten voor Grou dienen als focus voor de ontwikkelingsmogelijkheden voor horeca. Ze zijn richtinggevend en de kernkwaliteiten zoals benoemd door de Klankbordgroep zijn opgenomen in het Horecabeleid. Dit beleid is vervolgens het toetsingskader voor verzoeken, waarbij ook de kwaliteit van de horeca hoog in het vaandel dient te staan.

De door de Klankbordgroep gedestilleerde (potentiële) kernkwaliteiten zijn:

1. Dorp aan het water
2. Watersportdorp bij uitstek
3. Centraal en bereikbaar (over weg en water)
4. Maritieme nostalgie (potentieel)
5. Hoogwaardige Horeca (potentieel)
6. Gezelligheid voor jong en oud
7. Groepen bij elkaar brengen (flaneren)

Grou heeft een unieke combinatie van een cultuurhistorisch centrum, de kracht van een centrale ligging aan water en wegen, met voldoende volume in de aanbodzijde van detailhandel en horeca. Grou is een aantrekkelijk historisch dorp met een gemoedelijke, cultuurhistorische uitstraling. Een op één specifieke kernkwaliteit gerichte positionering wordt niet ingezet. Grou heeft hiervoor op te veel verschillende vlakken iets te bieden. Voor het horecabeleid is een gerichte positionering ook niet strikt noodzakelijk.

Tijdens de bijeenkomsten van de klankbordgroep is naar voren gekomen dat het richten op een specifieke doelgroep niet gewenst en niet noodzakelijk is. Een dergelijke keuze kan ook bezoekers uitsluiten en dat strookt niet met de gedachte “Gastvrij Grou”.

¹¹ Uit: bouwstenen voor een toeristisch-recreatieve strategie voor Grou, de Bovenkamer van Nederland, november 2003

De actieve toerist/recreant kan zich in Grou vermaken met diverse activiteiten (zeilen, fietsen, wandelen) en vervolgens ontspannen op een terras of in een horecabedrijf. Ook de cultuurhistorische toerist, waarvoor juist het oorspronkelijke karakter van een plaats of omgeving interessant is, kan in Grou goed terecht. Voor de jeugd is het ook van belang dat Grou in beeld blijft, zij brengen leven in de brouwerij en zijn de actieve of cultuurhistorische toerist "van morgen".

Dat door dit brede scala aan (bestaande) doelgroepen ook tegengestelde belangen kunnen ontstaan, wordt goed ondervangen. Tijdens bijvoorbeeld de schuimparty die in Grou gehouden wordt tijdens de Sneekweek, worden praktische maatregelen genomen zodat de watersporter die hier niet van houdt – tijdelijk – een andere ligplaats krijgt buiten de festiviteiten.

IV Verschillen in categorie-indeling

De in het Ruimtelijk Horecabeleid Grou gehanteerde categorie-indeling wijkt af van de categorie-indeling in het bestemmingsplan Grou-Kom en het bestemmingsplan Akkrum-Nes. Hier is bewust voor gekozen, in de overweging is opgenomen waarom.

Categorieën bestemmingsplan Grou-Kom

Met name met het oog op de verschillen in hinder voor het woonmilieu, wordt de horeca apart bestemd in zes categorieën: cafetaria, café-/bar, restaurant, discotheek, pension en hotel of hotel-/restaurant. Uitbreiding is alleen mogelijk voor bestaande hotels, hotel/restaurants, pensions en restaurants, mits de toevoeging niet ten koste gaat van het woon- en leefklimaat. Winkelhoreca, zoals een koffiepunt bij de bakker, behoort ondergeschikt tot detailhandel. De oppervlakte mag dan niet meer dan 10% van de bedrijfsvloeroppervlakte bedragen.

Restaurant

Een horecabedrijf dat voornamelijk is gericht op het verstrekken van maaltijden

Hotel-/restaurant

Een horecabedrijf dat is gericht op het verstrekken van logies, al dan niet in combinatie met een restaurant

Pensions

Een horecabedrijf dat is gericht op het verstrekken van logies en waarbij dranken en maaltijden voornamelijk aan logiesgasten worden verstrekt en een naar de aard daarmee gelijk te stellen horecabedrijf, zoals een (jeugd)herberg

Cafetaria

Een horecabedrijf dat voornamelijk is gericht op het verstrekken van kleine etenswaren en niet-alcoholische dranken, en een naar de aard daarmee gelijk te stellen horecabedrijf, zoals een snackbar of ijssalon

Café

Een horecabedrijf dat voornamelijk is gericht op het verstrekken van dranken, en een naar de aard daarmee gelijk te stellen horecabedrijf, zoals een bar

Discotheek

Een horecabedrijf dat voornamelijk is gericht op het verstrekken van dranken en dat tevens gelegenheid biedt tot dansen en een naar de aard daarmee gelijk te stellen horecabedrijf, zoals een bar-/dancing

Lijst van Horecabedrijven (bestemmingsplannen o.a. Akkrum-Nes en Lytse Doarpen)

In de toelichting bestemmingsplan Akkrum-Nes wordt niet nader ingegaan op de gehanteerde categorie indeling.

Horeca categorie 1

Zijn vormen van horeca:

1. die wat betreft exploitatievorm aansluiten bij winkelvoorzieningen en daarmee qua openingstijden nagenoeg sporen en waar naast kleinere etenswaren alsmede alcoholvrije dranken wordt verstrekt, zoals een lunchroom, koffiehuis, ijssalon, broodjeszaak, croissanterie patisserie of een crêperie;
2. die wat betreft de exploitatievormen behoren bij en ondergeschikt zijn aan een maatschappelijke/sociaal/culturele hoofdfunctie, zoals kerkelijke centra.

Mogelijke effecten zijn: komen en gaan, parkeerdruk, afval op straat.

Horeca categorie 2

Zijn vormen van horeca:

1. die wat betreft exploitatievorm aansluiten bij winkelvoorzieningen, maar qua openingstijden daarvan afwijken in die zin, dat ze ook in (een deel) van de avonduren geopend zijn en waar naast kleinere etenswaren in hoofdzaak alcoholvrije drank wordt verstrekt. Voorbeelden van dergelijke voorzieningen zijn een cafetaria, snackbar of een shoarmazaak;
3. waarin hoofdzaak al dan niet alcoholhoudende drank wordt verstrekt. Voorbeelden zijn een café, bar, eetcafé, pub of een café-restaurant;
4. waar in hoofdzaak maaltijden worden verstrekt, die ter plaatse worden geconsumeerd, zoals een restaurant, bistro, poffertjeszaak, pannenkoekenhuis, hotel-restaurant of pension;
5. waar in hoofdzaak maaltijden worden verstrekt, die deels ter plaatse worden geconsumeerd maar voor een belangrijk deel ook elders, zoals pizzeria's of (afhaal)restaurants.

Mogelijke effecten zijn: komen en gaan, parkeerdruk, stankoverlast, afval op straat, afvalopslag.

Horeca categorie 3:

Zijn vormen van horeca waar zaalaccommodatie ter beschikking wordt gesteld ten behoeve van het organiseren van bijeenkomsten, partijen en muziekkavonden, en waar als nevenactiviteit wordt voorzien in het verstrekken van etenswaren en al dan niet alcoholhoudende dranken.

Mogelijke effecten zijn: komen en gaan, parkeerdruk, geluidsoverlast vertrekkende bezoekers.

Horeca categorie 4

Zijn vormen van horeca zoals een discotheek en een dancing met een dansvloeroppervlak groter dan 10 m².

Mogelijke effecten zijn: komen en gaan, parkeerdruk, geluidsoverlast vanuit de inrichting, geluidsoverlast vertrekkende bezoekers, openbare orde problemen.

Ruimtelijk Horecabeleid Grou 2011 (gelijk aan Harlingen en Leeuwarden)

De vijf gehanteerde categorieën zijn gebaseerd op de "zwaarte" van de horeca en lopen op van licht naar zwaarder. Complementaire horeca zoals lunch- en tearooms, vormt de lichtste categorie. Tot categorie 2 behoren de horecabedrijven die maaltijden verstrekken. Dit zijn eetgelegenheden met name gericht op de avond.

Categorie 3 heeft betrekking op horecabedrijven waarbij de bedrijfsuitoefening is gericht op het verstrekken van logies, zoals hotels en pensions.

Categorie 4 verschilt ten opzichte van categorie 2 door de aard van het horecabedrijf: horecabedrijven in categorie 4 zijn met name gericht op de verkoop van etenswaren en dranken. Deze zijn niet gericht op gastronomische diensten, veelal gericht op afhaalmaaltijden, zowel overdag als 's avonds / 's nachts.

Categorie 5 vormt ten slotte de zwaarste categorie. Deze betreft nachthoreca zoals cafés, bars en discotheken, die een zekere invloed hebben op de omgeving.

Categorieën

1. Complementaire daghoreca
Een horecabedrijf dat is gericht op het verstrekken van dranken en etenswaren aan bezoekers van centrumvoorzieningen, zoals ijssalons, croissanterieën, lunch- en tearooms, en naar de aard en openingstijd daarmee gelijk te stellen horecabedrijven
2. Horeca gericht op maaltijdverstrekking
Een horecabedrijf dat voornamelijk is gericht op het verstrekken van maaltijden, voornamelijk in de avond, zoals restaurants
3. Logiesverstrekking
Een horecabedrijf dat waarbij de bedrijfsuitoefening is gericht op het tegen vergoeding verstrekken van logies met als nevenactiviteit het verstrekken van maaltijden en/of dranken voor consumptie ter plaatse, zoals een pension of een hotel(-restaurant)

4. Horeca gericht op verstrekking van etenswaren en dranken
Een horecabedrijf dat zowel is gericht op het verstrekken van etenswaren of dranken of een combinatie van beiden, zoals eetcafés, cafetaria's, snackbars, automatieken en shoarmazaken, welke naar gelang de aard, specifieke openingstijden hanteert, overdag 's avonds en/of 's nachts

5. Nachthoreca
Een horecabedrijf dat voornamelijk is gericht op het verstrekken van dranken zoals cafés, bars en discotheken

Voor wat betreft ondergeschikte (winkel)horeca wordt aangesloten bij de bepalingen in het bestemmingsplan Grou-Kom. Voor wat betreft Bed & Brochje vestigingen wordt aangesloten bij het gemeentelijk beleid. Dit beleid is een uitwerking van het planologisch beleid en staat maximaal 4 slaappleatsen toe onder hetzelfde dak als de hoofdfunctie wonen. Het aantal slaappleatsen is een voortvloeisel uit gebruiksvoorschriften ten aanzien van (brand)veiligheid.

Overweging afwijkende categorie-indeling

De reden dat wordt afgeweken van de categorie indeling gehanteerd in het geldende bestemmingsplan Grou-Kom, is enerzijds omdat de categorie complementaire daghoreca ontbreekt in de indeling gehanteerd in het bestemmingsplan. Anderzijds heeft de - in voorliggend beleid - gehanteerde categorie-indeling een duidelijke opbouw van lichtere naar zwaardere horecabedrijven en daarmee naar verwachte overlast voor de woon- en leefomgeving.

De reden om niet aan te sluiten bij de categorie-indeling gehanteerd in onder andere het recent vastgestelde bestemmingsplan Akkrum-Nes is omdat hierin bij de Horeca categorie 2 een aantal verschillende soorten horeca – met verschillende “zwaartes” onder één categorie zijn ingedeeld. In het horecabeleid wordt juist ingestoken op verbreding en diversiteit. Dan is deze indeling niet onderscheidend genoeg.

De horeca categorie 3, zaalaccommodaties, is voor het centrum van Grou minder van belang, lijkt op dit moment wat “uit de tijd” te zijn.